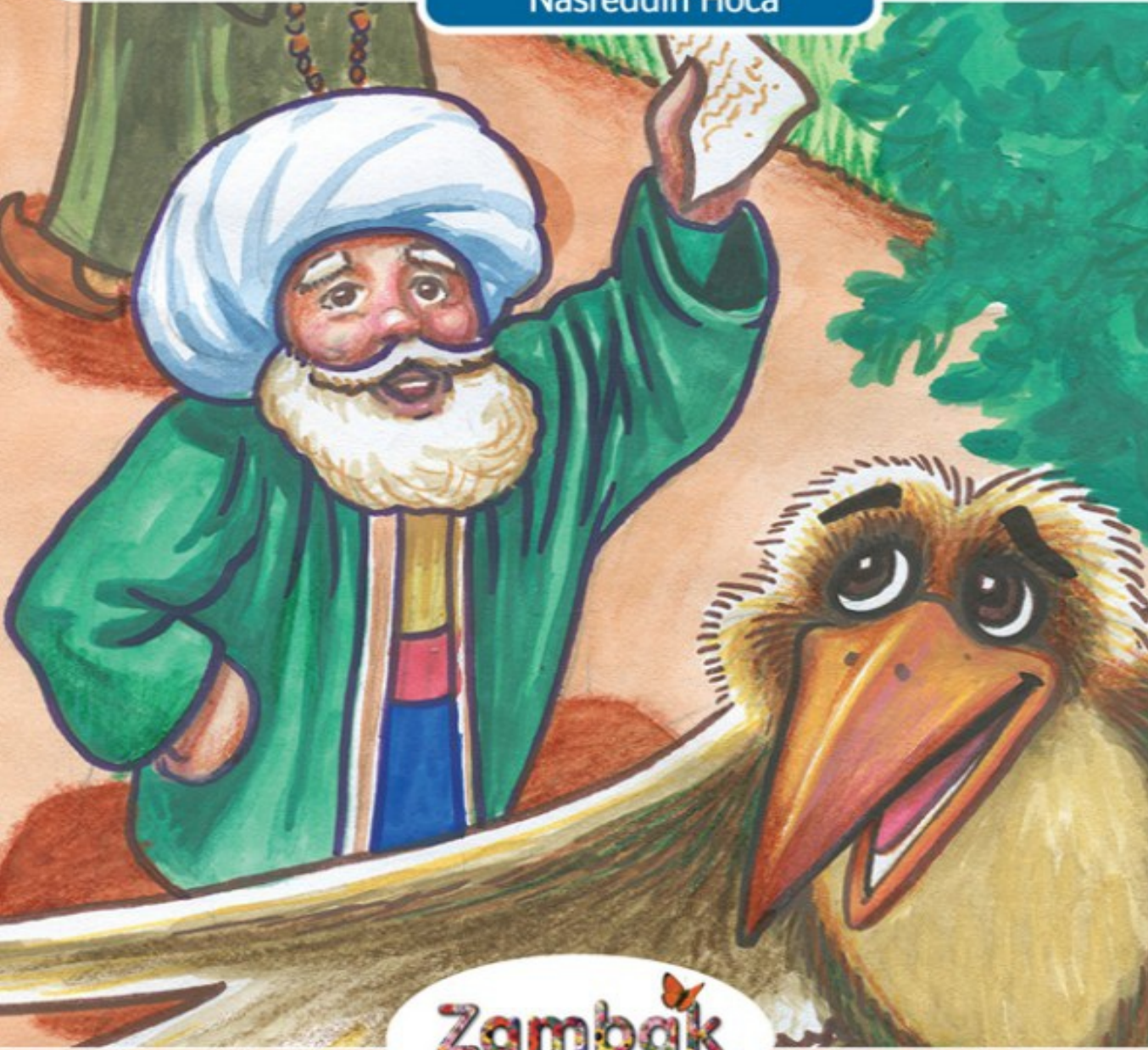

İLKÖĞRETİM
MEB TAVSİYELİ **100** TEMEL ESER

Nasreddin Hoca Fıkraları

Nasreddin Hoca

Zambak
YAYINLARI

İLKÖĞRETİM
MEB TAVSİYELİ **100** TEMEL ESER

Nasreddin Hoca Fıkraları

Nasreddin Hoca

Zambak
YAYINLARI

NASREDDİN HOCA FIKRALARI

Yayına Hazırlayan:
Nurgül ÖZCAN

Copyright © Zambak Yayıncılık ve Eğitim Gereçleri Tic. AŞ

Bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan şirketin önceden izni olmaksızın elektronik, mekânîk, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır. Bu kitabın tüm hakları, Zambak Yayıncılık ve Eğitim Gereçleri Tic. AŞ'ye aittir.

NASREDDİN HOCA FIKRALARI

Klasik Eserler Dizisi

Tek-er İş Merkezi Mahmutbey Mah. Soğuksu Cad.
Nu.: 31 Kat:5 34217 Bağcılar / İSTANBUL
tel.: (0212) 604 21 23 Faks: (0212) 443 98 39
www.zambak.com

NASREDDİN HOCA

(1208-1284)

Türk milletinin bilge şahsiyetlerinden olan Nasreddin Hoca halk dilinde, duygu, tefekkür, mizah ve hoşgörümüzü gösteren fıkra türünün öncüsüdür.

Başta Türk dünyası olmak üzere birçok ülkede tanınan Nasreddin Hoca, sosyal hayatta karşılaşılan içinden çıkılmaz güç işleri, akıllı, bilgisi ve hazırcevaplılığıyla mizahi biçimde çözen, güldüren ama güldürürken düşündüren keskin Türk zekâsının sembolü, aktüel bir tiptir.

Nasreddin Hoca, Sivrihisar'ın Hortu yöresinde 1208 yılında doğmuştur. Babası Hortu köyü imamı olan Abdullah Efendi, annesi aynı köyden Sıdika Hatun'dur.

Nasreddin Hoca ilk derslerini Hortu köyünün imamı olan babasından almıştır. Daha sonra Sivrihisar Müftüsü Hasan Efendi'nin Mecmua-yı Maarif adlı tamamlanmamış eserinden Hoca'nın mutasavvıf Seyyid Muhammed Hayrani'nin talebesi olduğunu ve hocasının Akşehir'e göçmesi dolayısıyla onun da Akşehir'e eğitim için gittiğini öğrenmekteyiz.

Önce Sivrihisar'da medrese öğrenimi gören Nasreddin Hoca, babasının ölümü üzerine Hortu'ya dönerek köy imamı oldu. 1237'de Akşehir'e yerleşerek Seyyid Mahmud Hayrani ve Seyyid Hacı İbrahim'in derslerini dinledi. Bir rivayete göre medresede ders okuttu, kadılık görevinde bulundu. Bu görevlerinden dolayı kendisine Nasuriddin Hâce adı verilmiş, sonradan bu ad Nasreddin Hoca şekline dönüşmüştür. Onun hayatıyla ilgili bilgiler, halkın kendisine olan yoğun sevgisi yüzünden söylentilerle karışmış, yer yer olağanüstü nitelikler kazanmıştır.

Nasreddin Hoca sağlam bir İslam inancına, köklü bir dini bilgiye, ciddi bir ahlaki yapıya sahiptir. Tasavvuf kültürüne de vâkıf olan Hoca'nın ismi, birçok tarihi yazma eserde evliyalar arasında zikredilir. Nasreddin Hoca, Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde "hakîm, ulu bir can" olarak tanıtılır.

Nasreddin Hoca miladi 1284 tarihinde Akşehir'de vefat etmiştir. Türbesinin üzerindeki yazıda "Yazı baki, ömür fâni, kul asi, Rab affedicidir." sözleri yer almaktadır.

Nasreddin Hoca'nın sosyal hayatla ilgili fıkraları zengin bir konu çeşitliliği göstermekte, toplum hayatının hemen hemen bütün alanlarını kapsamaktadır. Bunların çoğunda mizahıyla; güler yüzüyle ders veren bir halk eğitimcisinin olumlu davranışını görürüz.

Nasreddin Hoca birçok fıkrasında halkımızın meselelerini pratik bir şekilde hâlleterek, hadiseler karşısındaki tavrı, yergi becerisi ve kullandığı dili ile Anadolu insanının duygularına tercüman olmuştur.

Nasreddin Hoca, kılıç çalıp kan dökmez, gâvur, Müslüman ayırt etmez. Alçak gönüllüdür, eşek üstünde gezer. Çünkü, "Ermişlerin biniti geyik, bilginlerin biniti eşektir." Onun tek silahı dilidir. Bu iğneli dille Hoca, insanı baskı altında tutan sosyal kurumların tümü ile, kötü insan ilişkileri ile, eskimiş gelenek ve göreneklerle, halka yukardan bakan beylerle alay eder; onları yerer, ayıplar, taşlar, gülünç duruma düşürür. Bunun için Hoca'mıza alışılmış anlamı ile kahraman değil kahraman karşıtı dememiz gerekir. Fıkra türü methetmez, çeşitli ölçülerde yeren bir türdür. Bu yeni kültür kahramanı, şaşılacak bir başarı ile dünyanın dört tarafına ulaşmış, adı sanı bilinmeyen küçük adamın da, anlı şanlı büyük adamların da dilinde ve gönlünde yer tutmuştur.

Nasreddin Hoca'nın temsil ettiği, sıradan bir kurnazlık değil imbiklenmiş zekânın arkasında doğruyu, iyiyi ve güzeli, sabır ve dürüstlüğü telkin eden bir akıl yürütme sistemidir.

Fıkralarında ortaya çıkan eğitici mesajlarıyla Hoca; insan sevgisi, esneklik, zekâ gibi çağdaş

özellikler taşıyan bir kişilik çizerek başlı başına bir eğitim değeri oluşturur. Hoca'yı tüm çizgileri ve felsefesi ile insanımıza, çocuklarımıza tanıtmak "Çağın çocuğunu yetiştirme yollarından biri olan, en iyi örnekleri gösterip benimsetmek için gereklidir." Kültürel değerlerimizin en önemlilerinden olan Nasreddin Hoca'yı bir eğitim konusu ve hazinesi olarak ele almalı, eğitimimizin her kademesinde onu işlemeliyiz, karikatüre çok uygun çizgileriyle Hoca'mız, millî karikatürümüzün ilham kaynağı olmalıdır. Türk eğitim ve kültürüne, Türk toplumuna Nasreddin Hoca kişiliğinin önemli katkıları olabilir.

Nasreddin Hoca fıkralarının temel özelliklerinden birisi de sözlü geleneğe uygun olarak kısa, açık, yalın ve özlü olmasıdır. Bu fıkralar Türkçemizdeki halk söyleyişleri için zengin bir kaynak durumundadır. Diyaloglarda da söz uzatılmadan gayet kısa bir şekilde anlatılmıştır. Nasreddin Hoca'nın ağzında vurucu sözler kalıplaşmıştır. Bu kalıplardan ipe un sermek, bindiği dalı kesmek, kazın ayağı, kuşa benzemek, ye kürküm ye vb. birçoğu özlü söz ya da deyim olarak kullanılmaya başlamıştır. Birçok fıkra insanların ibret alacağı konular sembollerle anlatılır: "Ye kürküm ye, kürküm eski sözüm geçmez." ifadeleriyle toplumun gerçeğe değil dış görünüşe önem verışı eleştirilir. "Kazan doğurdu, kazan öldü." fıkrası çıkarını koruma uğrunda tabiatın kanunlarına karşı gelmeyi eleştirir.

Türk milletinin birçok meseleyi Nasreddin Hoca'nın dilinden, ağzından ifade etmekten hoşlanması onun aklı ve zekâsı ile ilgili meseleleri yargılaması, hükme bağlaması, tenkit etmesi, üzerinde ciddiyetle durulması gereken ayrı bir konudur. Çünkü bu ortak güç, halkın ortak gücüdür, Nasreddin Hoca kalıbı içinde aksedişidir. Nasreddin Hoca'nın şahsiyetinde şekillenen Türk halk düşüncesi, dünya görüşü, insan anlayışı ve cemiyet hayatında cereyan eden olaylara karşı alınan tavır ve tutumların genel yapısı fıkralara yansımıştır. Nasreddin Hoca'ya bağlı olarak anlatılan fıkralar âdeta Türk düşüncesinin olukları, çeşitli ifade kalıpları gibidir. Bu sebeple de Nasreddin Hoca, bir fıkra tipi olduğu kadar, Türk düşüncesini, dünya görüşünü, insan anlayışını en iyi şekilde anlatan, ifade eden bilgemizdir.

Herkesin bildiği gibi Nasreddin Hoca eşeğe ters biner. Bundan kasıt nefsin dediğini yapmamak, onun zıddına hareket etmektir. Zira nefis ruhun bineğidir.

Bir Nasreddin Hoca fıkrasında, dünyanın bir kocakarı olduğu; ama onun cazibesinin kişiyi aldatıp kendini sattırdığı ifade edilir. Göle yoğurt çalmak, birçok kişiyi irşat etmeye çalışmak olarak; eşeğe alfabe öğretmek, nefsi ilahî bilgi ile eğitme, terbiye etme; ipe un sermek, ömrü heba etmek şeklinde şerh edilir.

Nasreddin Hoca, nüktedanlığı ile Batılıların da dikkatini çekmiş, etkilenmeler sonrasında onun fıkraları ile Batıdaki bazı fıkralar arasında benzerlikler tespit edilmiştir. Kimi zaman Batıda karikatür sanatçılarına ilham kaynağı olmuş Nasreddin Hoca fıkralarımız da vardır. Söz gelimi, eşeğine binen Hoca, heybesini omzuna koyar ve bunun sebebini soranlara: "Zavallı hayvan, beni zor taşıyor, bir de heybeyi mi taşıсын?" der. Fransız karikatür sanatçısı bu konuyu şöyle işler: Birisi tartılırken paltosunu çıkararak koluna almıştır, basküldeki rakamın aynı kaldığını görünce şöyle der: "Tuhaf şey, paltomu çıkardığım hâlde, kilom değişmedi!"

Mevlana'nın tasavvuf eğitiminde musiki ne ise Nasreddin Hoca'nın irşadında mizah odur. Onun mizahı dinî, edebî ve ahlaki mesajlar içerir.

Görüldüğü gibi Nasreddin Hoca fıkraları görünen yüzü dışında derin manalar içermektedir. Tasavvufî bir kültüre sahip olan Hoca, fıkralarında kullandığı sembolik dil ile birtakım mesajlar vermiştir.

Nasreddin Hoca da bahsi geçen fıkralarındaki bazı sembol varlıkları kanaatimizce şuurlu olarak kullanmıştır. Onun fıkralarındaki temel figür güldürürken düşündürmek şeklinde öne çıkar. Dolayısıyla fıkraları salt gülme adına söylenmiş vakalar, Nasreddin Hoca'yı da bir komedyen gibi görmek yanlış bir yaklaşım olacaktır.

Nasreddin Hoca'nın fıkralarında dinleyiciye şu davranış doğrudur denmemekte, okuyanın üzerinde düşünmesine yol açacak bir ikilem sergilenmektedir. Çocuğun ya da gencin daha yüksek ahlaki değerler kazanması amacına ulaşmada Nasreddin Hoca fıkralarının masallardan üstün olduğu ve ahlak eğitiminde başarı ile kullanılabileceği böylece belirlenmektedir.

Nasreddin Hoca'nın fıkralarını okurken görünen yüzü dışındaki görünmeyen yönü de tefekkür edip fıkraların arka planındaki kastı anlamaya çalışmamız gerekir.

NASREDDİN HOCA FIKRALARINDAN SEÇMELER

UTANCIMDAN SAKLANDIM

Nasreddin Hoca'nın evine bir zaman hırsız girmiş. Hoca da hemen dolabın içine saklanmış. Hırsız, evin içini, dışını iyice aramış ancak çalacak işe yarar bir şey bulamamış. Bu sırada bir şey bulma ümidiyle dolabı açan hırsız, içeride saklanan Hoca'yı görmüş ve birden şaşırarak:

– Sen burada ne yapıyorsun?

Nasreddin Hoca ezile büzüle, korku dolu kısık bir sesle:

– Çalacak bir şey bulamayacağını biliyordum da utancımdan saklandım.

İPE UN SERMEK

Bir gün komşusu, Hoca'dan ip istemiş. Hoca içeriye girip çıkmış:

– İp boş değil komşu, bizim hanım üstüne un sermiş.

Bu cevap karşısında şaşkına dönen komşu:

– Bu nasıl iş Efendi, hiç ipe un serilir mi?

Nasreddin Hoca kendinden emin bir tavırla:

– Serilir elbet, vermeye gönlüm olmayınca ipe un da serilir.

AY'I KURTARDIK

Hoca bir akşam su çekmek için kuyuya gider. Kuyunun kapağını açınca bir de ne görsün, kuyunun içinde koskoca Ay durmuyor mu? Hoca:

– Eyvah, Ay kuyuya düşmüş hanım, koş çengeli getir, diye seslenir.

Hanımı koşar, çengeli getirir. Hoca, çengeli kuyuya atar, bir sallar, iki sallar tutturamaz. Nihayet çengel bir taşa takılır. Hoca kuvvetle ipi çekerken çengel kopar, kendisi de sırt üstü yere düşer. Bu arada göğe bakar ki Ay gökyüzünde.

Yüzü gülen Hoca:

– Oooh, çok şükür, düştük, düştük ama Ay'ı da kuyudan çıkardık, der.

AH GENÇLİK

Hoca bir gün ata binmek istemiş. Hayvanın boyu epey yüksekmiş. Hoca bir türlü atın üstüne sıçrayamamış. Yanındakiler duyacak şekilde sesini yükseltip:

- Ah gençlik ah! Gençliğimizde böyle miydik!
- Sonra sesini alçaltarak kendi kendine mırıldanmış:
- Ben senin gençliğini de iyi bilirim Nasreddiinn!

YA TUTARSA

Hoca bir gün biraz yoğurt mayası alıp Akşehir Gölü'ne gitmiş, mayayı göle bırakmış. Birisi bunu görüp sormuş:

- Ne yapıyorsun öyle Hoca?
- Hiç, göle maya çalıyorum.
- Adam şaşırıp kalmış:
- Hoca'm hiç göl maya tutar mı?
- Ben de biliyorum tutmayacağını. Ama ya tutarsa!

ALLAH'IN TAKSİMİNE GÖRE

Çocuklar Nasreddin Hoca'yı çok severlermiş. Bazen aralarında tartıştıkları anlaşılamadıkları zaman ondan yardım isterlermiş.

Günlerden bir gün Hoca'nın yanına gelip yine Nasreddin Hoca'nın kendilerine yardım etmesini istemişler. Ellerindeki bir avuç cevizi göstererek bunları bir türlü paylaşamadıklarını, cevizleri kendilerine paylaşmasını rica etmişler. Hoca düşünmüş, taşınmış, çocuklara dönmüş:

- Peki çocuklar paylaştırayım. Yalnız paylaştırmadan önce size şunu sormak istiyorum, bu paylaştırmayı Allah'ın taksimine göre mi yapayım kulların taksimine göre mi?

Çocuklar hep bir ağızdan cevap vermişler:

- Tabi ki Allah'ın taksimine göre!

Hoca:

- Tamam o zaman, demiş. Başlamış paylaştırmaya. Kimine bir vermiş, kimine üç, kimine iki vermiş, kimine beş...

Çocuklar:

- Hoca'm bu nasıl paylaşırma böyle?

Hoca cevap vermiş:

– Evladım ben size sordum, siz de bana “Allah kullarına nasıl paylaşıyorsa öyle paylaşın.” dediniz. Bakın, arkadaşınız Ali’nin babası ne kadar zengin, benimle bir mi? O bu şehrin en zengin adamıdır, malı mülkü, çoluğu çocuğuyla ne rahat. Oysa bakın Veli’nin babasına, kıt kanaat geçiniyor. Evlatlarına bir lokma ekmek götürmek için gecesini gündüzüne katıyor. İşte böyle çocuklar! Allah kimine az verir kimine çok, kimini zengin kılar kimini fakir, kimine dünya muradı verir kimine ahiret... İnsanlara ise paylarına düşene razı olup şükretmek düşer.

TARİFİ BENDE

Günlerden bir gün Hoca’nın canı ciğer istemiş. Kasaptan ciğeri alan Hoca evine giderken dostlarından birine rastlamış. Adam:

- Hoca’ın o ciğeri nasıl pişireceksin?
- Bilmem.

Dostu, bir çeşit ciğer yahnisi tarif etmiş. Hoca:

- Bu uzun sürdü, aklımda kalmaz, sana zahmet bu tarifi bir kâğıt parçasına yazıver.

Hoca, tarifi cebinde, elinde ciğeri dalgın dalgın giderken bir çaylak süzülüp inmiş, ciğeri kapıp havalanmış.

Hoca bir müddet koşmuş, bakmış ki koşmakla gökteki kuşu tutmaya imkân yok. Elindeki tarifi havaya doğru sallayıp çaylağa bağırarak:

- Boşuna heveslenme, ağız tadıyla yiyemeyeceksin, tarifi bende.

KAZAN DOĞURDU

Hoca, bir gün komşusundan ödünç bir kazan ister. İşini bitirdikten sonra kazanın içine bir tencere koyup komşusuna götürür. Komşu, tencereyi görünce:

- Hoca bu nedir böyle?
- Sorma komşu kazan gebeymiş. Anlayacağın senin kazan doğurdu.

Bu duruma sevinen adam kazanı tencereyle beraber alır.

Bir zaman sonra Hoca, aynı komşudan kazanını yine ister. Aradan epey zaman geçer; fakat bu sefer Hoca kazanı geri vermez. Sonunda komşusu Hoca’nın evine gidip kazanı ister. Hoca, üzgün bir şekilde:

- Aah komşum ah, başınız sağ olsun, kazan sizlere ömür...
- Aman Hoca’ın ne diyorsun? Hiç kazan ölür mü?
- A komşucuğum kazanın doğurduğuna inandın da öldüğüne neden inanmıyorsun?

HZ. İSA NE YER?

Hoca, ramazan ayını geçirdiği köyde vaaz verirken bir ara Hz. İsa'nın göğe çekildiğinden söz etmiş. Camiden çıkınca yaşlı bir kadın yanına yaklaşır:

– Hoca'm, İsa Peygamber göğe çekildi, dedin. Acaba o orada ne yiyip ne içer?

Hoca da zaten köyde ilgisizlikten dertlidir:

– Bre kadın, günlerdir bu köydeyim, bir gün olsun şu zavallı Hoca ne yer ne içer demediniz de gökyüzünde Allah'a kavuşmuş peygamberin ne yiyip içtiğini mi soruyorsun!

CENAZEDE

Hoca'ya sormuşlar:

– Cenazede tabutun önünden mi yürümeli, arkasından mı?

Hoca:

– İçinde olmayın da önünden de gitseniz olur, ardından da!

EŞEĞE Mİ İNANIYORSUN BANA MI?

Bir sabah komşularından biri Hoca'ya:

– Efendi, değirmene gidip geleceğim. Bugün eşeğini bana ödünç verir misin?

Hoca kestirip atmış:

– Evde değil.

Tam o sırada ahırdaki eşek anırmaya başlamış. Komşu:

– İşte bak eşek ahırdaymış. Yazıklar olsun komşu, bir eşeği esirgedin benden!

Hoca sesini yükseltmiş:

– Yahu sen ne biçim adamsın? Ak sakalımla benim sözüme inanmıyorsun da eşeğin sözüne mi inanıyorsun!

PARAYI VEREN DÜDÜĞÜ ÇALAR

Hoca pazara giderken mahallesindeki çocuklar etrafına toplanmışlar. Her birisi çarşıdan kendileri için bir şeyler almasını istemişler. İçlerinden bir çocuk da parasını vererek kendisi için bir düdük almasını istemiş. Hoca:

– Peki peki getiririm, demiş.

Akşamüstü pazardan dönerken çocuklar Hoca'nın yolunu kesmişler. Hepsi siparişlerini sormuşlar. Hoca sadece para veren çocuğa düdüğünü uzatmış ve demiş ki:

– Parayı veren, düdüğü çalar!

KEDİ NEREDE?

Hoca bir gün evine et götürmüş. Eti hanımına vererek akşama pişirmesini tembih etmiş. Hanımı da eti pişirip komşularıyla bir güzel afiyetle yemiş. Akşam eti yeme ümidiyle eve gelen Hoca'ya da:

– Efendi, sorma etin başına gelenleri. Bizim kedi senin getirdiğin eti kapıp kaçtı. Arkasından koştum; ama yetişemedim. Anlayacağın şu hain kedi, senin eti yedi.

Hoca hemen oracıkta duran cılız kediye tutmuş ve tartmış. Kedi iki okka gelmiş. Hanımına:

– Hatun, bu kedi ise benim et nerede, et ise bizim kedi nerede?

KERAMET KAVUKTA İSE

Adamın biri İran taraflarından gelen bir mektubu Hoca'ya vermiş:

– Hoca'm, sana zahmet şu mektubu bir okuyuver.

Hoca bakmış, yazı hem okunaksız hem de Farsça yazılmış. Hoca mektubu getiren kişiye:

– Bunu siz başkasına okutun.

Adam ısrar edince açıklamak zorunda kalmış:

– Ben Farsça bilmem. Türkçe de olsa, yazı okunaklı olmadığı için, yine okuyamazdım.

Adam bu durum karşısında sinirlenmiş:

– Başında kocaman kavuk, üstünde şu cübbenle mektubu okuyamıyorsun, bir de hocayım diye geçinirsin!

Hoca kavuğunu cübbesini çıkarıp adamın önüne koymuş:

– Keramet kavukla cübbede ise buyur sen giy, mektubu da sen oku!

BU DA DÜŞÜNÜR

Nasreddin Hoca bir gün, alışveriş yaparken elinde renkli tüyleri bulunan bir kuşu satmaya çalışan

bir adam görür. Adam, çevresini saran kalabalığa şöyle seslenir:

– Haydi, on akçeye satıyorum, bu papağanı alacak yok mu?

Satıcının istediği rakam Hoca'nın dikkatini çeker. Satıcıya seslenir:

– Eti ne budu ne ki bu kuşun? Hiç yumruk kadar bir kuş on akçe eder mi?

Papağanı satmak isteyen adam, Hoca'nın bu sözlerine kızar. Hoca'ya ters ters bakarak şöyle der:

– Hoca'm, o çok becerikli bir kuştur. Ona papağan derler. O bir insan gibi konuşabilir. Satıcı daha

sonra öğrettiği sözleri papağanına tekrarlatır. Kuşu hayretler içinde dinleyen Hoca doğru evine gider.

Kümeşe doğru yönelen Hoca en besili hindilerden birini yakalar. Tekrar pazara gelir. Kucağındaki

hindiye görenlerden birisi, hindinin satılık olup olmadığını sorar. Nasreddin Hoca şöyle cevap verir:

– Satılık, yirmi akçeye satıyorum.

Hindi için belirlenen bu yüksek rakama şaşırان kişi:

– Aman Hoca'm! Hiç görölmüş şey mi? Bir hindi hiç yirmi akçe eder mi?

Nasreddin Hoca gayet ciddi ve sakin bir şekilde biraz önceki on akçeye satılmak istenen papağanı eliyle göstererek:

– Şu yumruk kadar kuşa on akçe isteniyor da niçin benim bu besili hindim yirmi akçe etmesin?

Hoca'nın bu sözleri üzerine, alıcı şöyle der:

– Hoca'm o senin yumruk kadar dediğin kuş, senin, benim gibi konuşur. Ona papağan derler.

Sıradan bir kuş değil ki o. Senin hindinin hiç özel bir kabiliyeti var mı bunun gibi?

Nasreddin Hoca kasılarak:

– Senin o papağan dediğin kuş konuşuyorsa, bizim hindimiz de filozof gibi düşünür. Onun bu yeteneğini daha az değerde mi sanıyorsun!

BEN SAĞ İKEN ŞURADAN GİDERDİM

Bir gün Nasreddin Hoca ağacın tepesinde bindiği dalı kesiyormuş. Yoldan geçen biri de bunu görüp Hoca'yı uyarmak istemiş.

– Aman Hoca'm dikkat edin! Bindiğiniz dalı kesiyorsunuz, düşeceksiniz.

Hoca adamın bu uyarısına hiç kulak vermemiş. Dalı kesmeye devam etmiş. Kesme işleminin bitmesiyle kendini yerde bulması bir olmuş.

Yerden kalktığı gibi adamın arkasından koşmaya başlamış. Adamı yakalayınca yakasına yapışmış:

– Efendi, meğer sen ne âlim adammışsın. Benim yere düşeceğimi bildiğine göre, ne zaman öleceğimi de bilirsin.

Adam sinirlenmiş:

– Git be adam, benimle alay mı ediyorsun! Bırak da yoluma gideyim.

Ne dediyse Hoca'ya laf dinletememiş. Hoca'yı başından savmak için şunları uydurmuş:

– Peki Hoca'm madem çok istiyorsun söyleyeyim. Eşeginin üstüne ağır yük yükle. Ondan sonra eşeği şu karşıdaki yokuşa sür. Yokuşa eşek bir defa anırınca, canının yarısı çıkacak. İkinci defa anırdığında ise hepsi çıkacak.

Hoca adamın dediği gibi eşegini yükler, yokuşa doğru yola koyulur. Eşek başlar anırmaya. İlk

anırmasında Hoca:

– Aman Allah’ım birazdan öleceğim. Sen beni imandan Kur’an’dan ayırma, diye dua eder.

İkinci defa anırmasında Hoca basar feryadı:

– Eyvah ben öldüm.

Hoca’nın feryadını işiten halk başına üşüşür. Hemen giderler bir tabut getirirler. Hoca’yı tabutun içine koyarlar. Hoca’nın evine doğru ilerlerken yol ikiye ayrılır. Aralarında münakaşa etmeye başlarlar. Bir kısmı:

– Sağdan gidelim

Diğer taraf:

– Hayır, soldan gidelim.

Tabutun içinde canı sıkılan Nasreddin Hoca, tabutun kapağını kaldırır ve şöyle der:

– Ey ahali! Neden kavga ediyorsunuz? Ben sağken şuradan giderdim.

AT NALI

At nalının insanlara uğur getirdiğini düşünen bir kişi, Hoca’ya sormuş:

– Hoca’m, at nalı insana uğur getirirmiş, acaba evin kapısına assak günah olur mu?

Böyle hurafelerin dine aykırı olduğunu bilen Hoca:

– Eğer uğur getiriyorsa, asabilirsin. Ama bence getirmez. Çünkü atlarda bir değil, dört nal olmasına rağmen şimdiye kadar bir faydası olduğunu görmedim, aksine akşama kadar yediği kamçının, taşıdığı yükün ve koşturulduğu yolun hesabı yoktur.

NE KADAR YILDIZ VAR

Nasreddin Hoca bir gün Konya’da vaaz verirken:

– Aziz cemaat biliyor musunuz, diye sorar.

Cemaat merakla Hoca’ya sorar:

– Neyi?

Hoca cevap verir:

– Akşehir’in havasıyla, Konya’nın havası aynıdır.

Cemaat şaşkınlıkla:

– Peki sen bunu nereden biliyorsun?

Hoca, cemaate döner, sakın bir şekilde:

– Bunda bilmeyecek ne var? Akşehir’de ne kadar yıldız varsa, Konya’da da o kadar yıldız vardır.

SECDEYE KAPANIRSA

Bir gün Hoca, konaklamak için bir hana gelmiş. Tavanların gıcırdadığını gören Hoca:

– Bu senin tavan da ne kadar gıcırdıyor beşik gibi mübarek.

Hancı, Hoca'nın bu sözlerine latife yapmak ister:

– Hoca'm, bu gıcırtı beşik gıcırtısı değil, tavan tahtaları Hakk'ı tesbih ediyor.

Bu söz karşısında altta kalmayan Nasreddin Hoca:

– Ya bu tavan böyle tespih çeke çeke bir de aşka gelip secdeye kapanırsa, bizim hâlimiz nice olur.

NE DİYORSAM O

Bir gün komşusu Hoca'ya:

– Hoca sen her şeyi bilirsin. Söyler misin bana dünyanın merkezi neresidir?

Hoca:

– Tam bulunduğun yerdir, diye cevap vermiş.

– Aman Hoca, nasıl olur?

– Behey adam! Sordun, söyledik. İnanmazsan alır arşını ölçersin.

ŞİMDİ GELİYORUM

Nasreddin Hoca henüz gençken iddiacı bir arkadaşı varmış. Bu arkadaşı herkesin yanında böbürlenirmiş:

– Beni bu zamana kadar kimse kandıramadı. Bundan sonra da kimse kandıramaz.

Arkadaşının böyle övünmesine kızan Nasreddin Hoca içinden:

– Ben sana öyle bir oyun oynayacağım ki bir daha övünemeyeceksin.

Arkadaşına dönerek:

– Ben şimdi geleceğim. Sakın buradan ayrılma. Geldikten sonra da seni nasıl kandıracağımı göstereceğim.

Arkadaşı da alaycı bir tavırla:

– Hadi canım sende. Sen mi beni kandıracaksın, güleyim bari. Ben şuracıkta seni bekliyorum. Beni nasıl kandıracağını merak ediyorum doğrusu.

Nasreddin Hoca, koşar adım arkadaşının yanından ayrılır. Aradan bir saat geçer, iki saat geçer gelen giden yok. Akşam olur, arkadaş artık beklemekten sıkılmıştır. Dayanamayıp yoldan geçen birine sorar:

– Efendi, Hoca Nasreddin’i gördünüz mü?

Adam:

– Hayır görmedim. Hayrola?

Arkadaşı:

– Bana, “Sen beni burada bekle. Ben hemen geliyorum. Seni nasıl kandıracağımı göstereceğim.”

dedi. Akşam oldu. Saatlerdir burada bekliyorum, hâlâ gelmedi de.

Bunu işiten adam başlar gülmeye:

– Evladım sen hâlâ anlamadın mı? O, sana geleceğim deyip gelmeyerek seni kandırmış ya!

ANAHTAR

Bir gün Nasreddin Hoca anahtarını kaybetmiş. Bahçede anahtarını arayan Hoca’ya hanımı:

– Hoca anahtarı nerede düşürdün?

– Aman kadın, nerede düşürdüğümü bilsem, hiç arar mıyım?

YAĞMURDAN KAÇIYORMUŞ!

Bir gün, bardaktan boşanırcasına yağmur yağarken, Hoca da evinin penceresinde oturarak sokağı seyrediyormuş. Bir ara dostlarından birini, cübbesinin eteklerini beline dolayarak koşa koşa evine giderken görmüş ve pencereyi açarak seslenmiş:

– Aşk olsun dostum, çok ayıp! Senin gibi akıllı başında, olgun bir adam, hiç Allah’ın rahmetinden kaçarmı?

İçinden Hoca’ya hak veren adamcağız, bu sefer ağır ağır yürümeye başlamış; fakat tepeden tırnağa ıslanmış olarak evine varınca, Hoca’nın oyununa uğradığını anlamış. Aradan epey zaman geçince yağmurlu bir günde koşar adım evine giden Nasreddin Hoca’yı gören adam, kendisiyle alay eden Hoca’dan intikam almak istemiş ve ona seslenmiş:

– Hoca’m, Hoca’m, Allah’ın rahmetinden niçin kaçırıyorsun, ayıp değil mi sana?

Hoca, hiç istifini bozmadan koşmaya devam ederek şu cevabı vermiş:

– Hay anlayışsız adam. Ben rahmetten kaçmıyorum; tam tersine yere düşen rahmetleri çiğnememek için koşuyorum!

KIYAMET

Nasreddin Hoca’ya sormuşlar:

– Hoca'm kıyamet ne zaman kopar?

– Hangi kıyamet?

– Kıyamet kaç tanedir ki Hoca'm?

– Aslında kıyamet iki tanedir. Kişinin kendi ölümü küçük kıyamet, dünyanın parçalanması ise büyük kıyamettir. Bizim ev için sorarsan bizim hanım ölürse küçük kıyamet, ben ölürsem büyük kıyamet...

AFERİN

Hoca kırdı dolaşırken bir deli çobana rastlar.

Çoban:

– Sen hoca mısın?

– Evet, öyle derler.

– Sana bir şey sorsam bilir misin?

– Bilirim inşallah, sor bakalım.

– Bilmezsen sormayayım. Bugüne kadar kime sorduysam cevap veremedi.

– Bilirim inşaallah. Bir de bana sor bakalım.

– Her ay bittiğinde yeni ay doğuyor, ay sonra inceliyor kayboluyor. Sonra yine yenisi çıkıyor. Acaba o eskilerini ne yapıyorlar?

– Bunu bilmeyecek ne var? Bir kısmını kırpıp kırpıp yıldız yaparlar. Gökyüzü onlarla dolu. Bir kısmını da uzatırlar şimşek yaparlar, yağmurlu ve fırtınalı günlerde kılıç gibi uzar, sen bunları hiç görmez misin?

Bu cevaplardan tatmin olan çoban:

– Maşallah Hoca'm, sen gerçekten âlim bir hocaymışsın, der.

EL YAZISI

Nasreddin Hoca'nın el yazısı çok kötüymüş. Okuma yazma bilmeyen bir komşusu Hoca'ya gelmiş:

– Hoc'am oğlum Konya'da. Ona bir mektup yazabilir misin?

– Ben Konya'ya gidemem.

– Hoca'm, sana Konya'ya git demedim ki sadece mektup yazmanı istedim.

– Benim yazımı benden başka kimse okuyamaz. Bu yüzden mektubu okumak için Konya'ya kendim gitmeliyim.

SU KAYNAĞINDA UYUDUM

Nasreddin Hoca uzun bir yolculuk sonrası bir dostunun evine misafir olarak gelir. Karnı aç olan Hoca esnemektedir. Ev sahibi:

– Hoca’ım, susuz musunuz yoksa uykusuz mu?

Nasreddin Hoca canı sıkılmış bir şekilde şöyle cevap verir:

– Buraya gelmeden önce bir su kaynağının önünde uyumuştum.

HAZIRLIK

Nasreddin Hoca’yı siyah cübbe giymiş hâlde gören biri sorar:

– Hayr’ola Hoca’ım cenaze mi var?

– Cenaze yok; ama ben her ihtimale karşı hazırlıklı olayım, dedim.

NE ZAMANA KADAR?

Hoca’ya sormuşlar:

– Hoca’ım bu insanların doğup ölümü ne zamana kadar böyle sürecek?

– Cennet ve cehennem dolana kadar.

KAZMA KILIFI

Nasreddin Hoca henüz çocukken arkadaşları bir gün yıkıntı bir yerden bir çizme bulurlar. Hiçbiri bunun ne olduğunu bilemez. Aralarında tartışmaya başlarlar. Bu tartışmanın olduğu esnada Nasreddin arkadaşlarının yanına gelir. Arkadaşlarından biri elindeki çizmeyi Nasreddin’e göstererek:

– Şu elimdekini görüyor musun?

Nasreddin cevap verir:

– Evet, ne olmuş.

Arkadaşı devam eder:

– Peki sence bu ne?

– Bunu bilmeyecek ne var, bu bir kazma kılıfıdır.

SAYGI

Bir gün Hoca, eŖeęine binmiŖ, arkasına takılan bir kısım insanlarla birlikte, camiden eve dönerken birdenbire durur, hayvandan iner ve yüzü insanlara dönük olarak eŖeęe ters biner, yani semere ters oturur. Bunu görenler yaptığı hareketin nedenini sorarlar. Hoca Ŗyle der:

– DŖndm taŖındım, eŖeęime böyle binmeye karar verdim cnk saygısızlığı hiç sevmem. Siz önüme dŖseniz, arkanızı bana dnmŖ olacaksınız; usulsüzlük, saygısızlık olur. Ben nde gitsem, size arkamı cvirmiŖ olacağım ki bu da doğru değildir. Böyle ters bindiğim zaman ise hem ben önünüzden giderim, siz de ardımdan gelmiŖ olursunuz; hem de karŖı karŖıya bulunuruz!

BENDEN YANA MI AYIDAN YANA MI?

Nasreddin Hoca bir gün yolda yürürken yanına bir adam yaklaŖır ve Ŗyle der:

- Hoca'm, Ŗimdi bir ayı gelse ne yaparsın?
- Hemen yerden iki taŖ alır, bunlarla kendimi savunurum.
- Diyelim ki taŖ yok, o zaman ne yapacaksın?
- O zaman tabana kuvvet kaçarım.
- Ayı senden hızlı koŖar ve seni yakalarsa o zaman ne yapacaksın?
- Hemen bir ağaca cıkıarım.
- Ayı da ağaca cıkar, o zaman ne yapacaksın?
- KardeŖim sen ne biçim adamsın ya, söylesene sen benden yana mısın yoksa ayıdan yana mısın?

HALEP ORADAYSA ARŖIN BURUDA

- Palavracının biri baŖına topladığı c beŖ cahile karŖı vnp duruyormuŖ:
- İŖte ben gcl ve maharetli bir adamım. Evet ben Halep'te bulunduğum sıralarda altmıŖ arŖın uzağa atlamıŖ bir kimseyim!

Nasreddin Hoca da bu sırada oradan geçiyormuŖ. Palavracının yanına yaklaŖıp:

- Yaa demiŖ, demek sen altmıŖ arŖın atlarsın. Haydi atla da görelim.

Adam hık mık etmiŖ, sonunda:

- Ama demiŖ ben Halep'te atlamıŖtım.

Hoca kızmıŖ:

- Canım Halep oradaysa arŖın burada.

CİMRİ

Cimri bir adam dereye düşmüş. Başlamış çırpınmaya. Hemen yardıma koşan köylüler “Elini ver, elini ver!” diye bağırılmışlar. Ama adam elini uzatamamış. Tam boğuluyormuş ki! Nasreddin Hoca seslenmiş:

– Yahu! O adam vermeyi bilmez. “Elimi al!” diye bağırısanıza.

TAVUKLAR ARASINDA BİR HOROZ

Hoca’nın dostları toplanıp, ona bir oyun oynamaya karar vermişler:

– Hoca’m, temizlik imandan gelir, bilirsin. Biz hamama gidiyoruz, sen de gelir misin?

– Tabi gelirim, neden olmasın?

Hamama gelmişler. Hamamda güzel güzel yıkandıktan sonra, havadan sudan konuşurlarken daha önce anlaştıkları üzere içlerinden biri:

– Bir teklifim var. Hepimiz yumurtlayalım. Kim yumurtlayamazsa hamam paralarını o ödesin.

Hoca bu teklife anlam veremezken onlar hep beraber bu teklifi kabul etmişler.

Biraz sonra hepsi, “Gıt gıt gıdaaak... Gıt gıt gıdaaak...” diye gıdaklamaya başlamışlar. Sonra da daha önce sakladıkları yumurtaları birer birer çıkarıp ortaya koymuşlar. Hoca bir oyuna geldiğini hemen anlamış.

İçinden, “Şimdi gösteririm ben size!” diyerek “Kukurikuuuuu, kukurikuu!” diye ötmeye başlamış. Dostları hayretler içinde:

– Hoca’m aklını mı oynattın. Neden durmadan ötüp duruyorsun?

– Be yumurtacılar, bu kadar tavuğa bir de horoz lazım değil mi?

EL ELİN EŞEĞİNİ

Nasreddin Hoca bir gün hem türkü söylüyor hem de subaşının eşeğini arıyormuş.

– Hoca’m, hiç böyle türkü söyleyerek eşek aranır mı?

– E napalım el elin eşeğini türkü söyleyerek arar.

YE KÜRKÜM YE

Nasreddin Hoca bir ziyafete katılır. Fakat kendisiyle pek ilgilenen olmaz. Evine geri dönen Hoca en

güzel kürkünü giyer ve tekrar davet evine gelir. Bu sefer herkes ilgi ve yer gösterir. Başköşeye oturtulan Hoca, tebessüm ederek kürküne bakar:

– Ye kürküm ye.

KAYBOLAN HEYBE

Nasreddin Hoca'nın bir gün heybesi kaybolmuş. Komşularına:

– Bana bakın heybemi bulursanız bulun, yoksa ben yapacağımı bilirim.

Ağaları bir telaştır almış, köylüleri sıkıştırmışlar, nihayet heybe bulunmuş.

Komşulardan biri merak edip:

– Hoca'm, heybe bulunmasaydı ne yapacaktın bize?

Hoca cevap vermiş:

– Size yapacağım bir şey yoktu. Evde eski bir kilim vardı, onu bozup heybe yapacaktım.

KAFASINI UNUTMASIN

Akşehir'in zenginlerinden birinin köşküne ziyarete gelen Hoca'yı kapıda karşılayan uşak efendisinin evde olmadığını söyler.

Nasreddin Hoca:

– Efendine söyle, bir daha evden çıkarken ikinci kattaki pencerenin kenarında kafasını unutmasın!

BAKLAVA

Nasreddin Hoca'nın yanına yaklaşan bir adam:

– Hoca'm, biraz önce bir adam büyük bir tepsi baklava götürüyordu.

– Bana ne!

– Fakat Hoca'm adam tepsiyi sizin eve götürüyordu.

– O zaman sana ne!

MUM ATEŞİ

Bir sohbet sırasında Nasreddin Hoca soğuk kıştan hiç rahatsız olmadığını; hatta geceleri evde ısınmak için ateş bile yakmadığını söyleyiverir. Fakat kimse buna inanmaz. En sonunda iddiaya tutuşurlar. Şayet Hoca ateş olmadan köyün meydanında sabaha kadar beklerse ona yemek ısmarlayacaklar, yok eğer bekleyemezse Hoca hepsine evinde bir akşam ziyafet verecektir. Hoca sabaha kadar meydanda bekler, sabah olunca iddiayı kazandığını düşünür. İddiacılardan birisi:

- Hoca’ın nasıl dayandın bu kadar soğuğa?
- Valla üç yüz metre uzaklıkta yanan bir mum vardı. Onu seyrederek vakit geçirdim.
- O zaman olmaz Hoca’ın iddiayı kaybettin. Sen o mumun ışığı ile ısınmışsındır.

Hoca ne kadar direndiyse de adamlarla başa çıkamaz. Bir akşam hepsini yemeğe davet eder. Hoca yemeği hazırlamak için mutfığa geçer; fakat onca zaman geçmesine rağmen bir türlü yemeğin gelmediğini gören davetliler sonunda mutfığa gelirler, bir de ne görsünler. Hoca tavandan astığı kocaman bir kazanın altına bir mum koymuş ve suyun kaynamasını bekliyor. Hep bir ağızdan:

- İlahî Hoca’ın! Hiç koca kazanla yemek mum ateşiyle kaynar mı, derler. Hoca hemen taşı gediğine koyar:
- Üç yüz metreden bir adamı ısıtan mum alevi otuz santimden bir kazanı neden ısıtmasın?

BAHŞİŞ

Nasreddin Hoca bir gün hamama gider. Hoca’yı tanımayan hamamcı Hoca’nın sade kıyafetine bakıp ona pek itibar etmez. Hoca’ya eski bir havluyla pörsümüş bir sabun; verir fakat Hoca çıkışta giyimine göre hiç beklenmeyen bir şekilde hamamcıya ve çalışanlarının her birinin eline birer altın bahşiş verince hepsi şaşırır ve davranışlarından mahcup olurlar. Ertesi hafta yine aynı hamama gelen Hoca’ya görevliler pek itibar ederler, en güzel havlulardan ve özel kokulu sabunlardan verirler. Bir güzel yıkarlar, keselerler, masaj yaparlar; fakat Hoca, çıkışta geçen hafta aldıkları gibi altın geleceği için avucu kaşınarak bekleyenlerden sadece hamamcıya değeri düşük bir bakır para verir. Bıyık altından gülerek:

- Geçen hafta verdiğim altınlar bu haftaki ücrettir, bu bakır para ise geçen haftanın, der.

HADDİNİ BİL

Hoca tarlada çalışırken yorulunca ceviz ağacının gölgesine oturur ve kendi kendine:

- Şu işe bak kocaman kabaklar yerdeki ufacık sapa bağlı, küçücük cevizler koca ağaçta asılı... Hoca bunları düşünürken ağaçtan kafasına bir ceviz düşünce hemen:
- Ey büyük Allah’ım bu kulunu affet! Senin işinin hikmetinden sual olunmaz, ya şu ağaçta kabak gibi cevizler yetişseydi benim hâlim nice olurdu?

UYKUSU KAÇMIŞ DA

Bir yaz gecesi Hoca'nın uykusu kaçmış. Uykusuzluktan ve can sıkıntısından evde duramayınca kendini sokağa atmış. Yolda, nöbetçi subaşıya rastlamış. Subaşı:

– Hoca, böyle gece yarısı burada ne arıyorsun?

Hoca, esneyerek cevap vermiş:

– Hiç, uykum kaçtı da onu arıyorum.

YA İÇİNDE BEN OLSAYDIM

Nasreddin Hoca gece dışarısını seyrederken bahçesinde bir karaltı görür. Hemen yayını eline alan Hoca oku karaltıya fırlatır. Sabah olunca bir de ne görsün. Gördüğü karaltı eşinin yıkayıp da astığı Hoca'nın entarileri değil miymiş. Elbisesine isabet eden oku çıkaran Hoca:

– Büyük kaza atlattım! Ya içinde ben olsaydım, demiş.

YENİSİ

Günün birinde Hoca'nın hanımı ölür. Sonrasında Hoca'da o kadar ciddi bir üzüntü görülmez. Bir müddet sonra eşi de ölünce Hoca yas tutmaya başlar. Bu işe şaşırان komşuları sorar:

– Bu nasıl iş Hoca'm hanımın öldüğüne bu kadar üzülmeyin, eşiğin öldü bir haftadır ağzını bıçak açmıyor?

– Karım öldüğünde hepiniz, üzülmeye daha genç ve güzel yeni bir hatun buluruz diye beni teselli ettiniz; fakat hiç kimse yeni bir eşek alalım demiyor. Ben üzülmeyeyim de kim üzülsün?

KAYBETTİN

Nasreddin Hoca yorgun argın evine gelir. Hanımına seslenerek eşiğe yem vermesini ister. Hanımı da yorgun olduğunu söyleyerek, “Sen ver, ben veremem.” der. Anlaşamayınca iddiaya tutuşurlar. Kim önce konuşursa eşiğin yemini o verecektir. Hoca'nın hanımı komşuya gezmeye gider. Bu sırada eve bir hırsız girer. Hoca hırsıza herhangi bir tepkide bulunmaz. Hırsız evi soyup soğana çevirir. Az sonra eve gelen hanımı durumu görünce Hoca'ya:

– Hoca bu ne hâl?

– İddiayı sen kaybettin hanım, hadi doğru eşiği yemlemeye.

ÇOK GEZSEYDİ

Arkadaşları Hoca'ya, takılırlar:

- Hoca'm, sizin hanım maşallah sabah akşam geziyor.
- Olur mu canım dediğiniz kadar dolaşsaydı bize de bir ara uğrardı!

DİŞİ Mİ YOKSA ERKEK MİYDİ?

Biri Hoca'ya sormuş:

- Gagasında zeytin dalı ile Nuh Peygambere gelen güvercin dişi miydi yoksa erkek miydi?
- Tabi ki erkekti, şayet dişi olsaydı, o kadar süre ağzını kapalı tutamaz ve zeytin dalını getiremezdi.

KAYBOLAN AKIL

Hoca'ya, “Senin hanımın aklını kaybetti.” demişler. Hoca düşünceye dalmış. “Ne düşünüyorsun?” demişler. Hoca hemen, “Bizim hanımın zaten aklı yoktu, acaba nesi kayboldu, diye onu düşünüyorum.” demiş.

GÜRÜLTÜ

Komşusu Hoca'ya:

- Hoca'm sizin evden dün gece bir gürültüdür koptu, hayırdır ne oldu?
- Hiç ne olsun, benim kürk merdivenden yuvarlandı da!
- Ama Hoca'm kürkten bu kadar çok ses çıkar mı?
- Çıkar tabi, içinde ben de olursam çıkar.

İNŞALLAH BENİM

Hoca akşam aç ve yorgun olarak evine gelir. Hanımının yemek pişirdiğini gören Hoca:

– Çok acıktım hanım. Tabak tabak yemek yiyeceğim.

– İnşallah de Efendi.

– İnşallahı maşallahı yok hanım, illa da yiyeceğim. Hoca tam sofraya oturmuştur ki kapı çalınır.

Kapıda duran subaşı:

– İhbar var Hoca'm, karakola kadar gelmeniz gerekiyor, diye seslenir.

Çaresiz yola koyulan Hoca karakola gider. Sorgu sual derken sabahı zor eden Hoca'nın daha sonra bir yanlış anlamaya kurban gittiği anlaşılır. Bitkin bir vaziyette eve dönen Hoca kapıyı çalar. Hanımı içerden seslenir:

– Kim o?

– İnşallah benim hatun, inşallah ben, der.

KAYBOLAN AYAKLAR

Çocuklar bir gün dere kenarında oynuyormuş. Nasreddin Hoca'yı gören çocuklar, “Hadi Hoca'ya şaka yapalım.” demişler. Çocuklar ayaklarını birbirine dolaştırıp:

– Hoca'm ayaklarımız karıştı, bulamıyoruz.

Hoca şöyle bir bakmış eline bir sopa almış. Çocukların ayaklarına ufaktan dokunmaya başlamış. Çocuklar hemen ayaklarını çekmişler. Hoca:

– Gördünüz mü? Nasıl da buldunuz ayaklarınızı.

TURŞUCU

Nasreddin Hoca eşiyle birlikte turşu satmaya gider:

– Haydi turşucu geldi, turşucuuuu...

Hoca her bağırdığında eşi de anırıyormuş. Bundan rahatsız olan Hoca, Karakaçan'ın kulağına eğilmiş:

– Yeter be! Turşuyu sen mi satacaksın yoksa ben mi?

PEŞİN PARA

Hoca bir komşusundan ödünç para almıştır. Borcunu vaktinde ödeyemez. Alacaklı bir gün kapıya dayanır:

– Kusura bakma Hocaefendi, alacağımı istemeye geldim.

Hoca'nın o anda kesesinde bir akçesi bile yoktur. Komşusuna:

– Bak şu bahçenin kenarındaki çalıları görüyor musun? Buradan geçen koyunların yünleri bu çalılara takılacak. Ben bu yünleri toplayacağım. Eğirtip iplik yaptıracağım. İpliği satıp sana borcumu ödeyeceğim.

Hoca'nın yine şakalaştığını sanan komşusu gülmeye başladı.

– Âlem adamsın Hoca!

Alacaklının güldüğünü görünce Hoca da:

– Peşin parayı görünce nasıl da gülersin değil mi?

GÖL KUŞLARI

Hoca, bir gün eşeğine binmiş, uzak bir yere gidiyormuş. Hava çok sıcak olduğundan eşek yorulmuş ve susamış. Bir göl görmüş ve eşeği sulamak ve dinlendirmek için göle doğru sürmüş, eşek de suyu görünce koşmaya başlamış ve nerdeyse Hoca'yı düşürecekmiş. Göl kenarına gelince eşek göldeki kurbağalardan ürkmüş ve durmuş. Hoca da düşmediği için sevinerek, eşekten inmiş ve cebinden çıkardığı bozuk paraları göle atarak:

– Aferin göl kuşları! Bu parayla helva alıp yiyin bakalım, demiş.

KÖR DÖVÜŞÜ

Nasreddin Hoca, gençliğinde dilenen bazı insanlar görür. Epey bir zaman adamları inceler.

Dilenciler kör oldukları için çevredeki insanlar onlara pek çok yardım verirler. Fakat dilenciler bir türlü doymak bilmezler. Hoca, dilencilerin yanlarına yaklaşır. Cebinden para kesesini çıkartıp şakırdatır. Daha sonra dilencilere:

– Alın bu paraları da aranızda bölüşün, der.

Daha sonra yanlarından biraz uzaklaşır ve adamları izlemeye koyulur. Kör dilenciler, para kesesinin içlerinden birine verildiğini sanarak parayı kapmak için birbirlerine girerler:

– Kese sende!

– Bende yok sende!

– Çabuk benim payımı verin, yoksa ben size yapacağımı bilirim, gibi sözlerle açgözlü dilenciler, birbirlerine vurmaya, küfretmeye başlarlar; ama keseyi de bir türlü ele geçiremezler.

Hoca bunları gözlerken:

– Hey gidi açgözlü iki dünya körleri hey, diye söylenirken biri:

– Ne oluyor Hoca?

Hoca bıyık altından gülerek:

– Ne olacak, kör dövüşü nedir bilmiyorsan öğren...

ÜMİT

Hoca bir gün eşeğini kaybetmiş, köşe bucak eşeğini arıyor, bu arada da neşeli bir türkü tutturmuş.

Birisi sorar:

– Hoca'm, eşeğini kaybettiğin hâlde sen nasıl oluyor da türkü söylüyorsun?

– Son bir ümidim, eşeğim tepenin arkasında olabilir. Eğer orada da değilse, bekle gör o zaman bendeki feryadı, der.

TESTİ

Hoca bir gün oğlunu çeşmeye gönderecekmiş. Oğluna iki tokat atarak testiye eline tutuşturmuş ve:

– Sakın ha suyu getirirken düşürüp testiye kırma, diye tembih etmiş.

Merakla kendisine bakanlara:

– Ne yani testiye kırdıktan sonra ne diye tembihleyecektim, demiş.

GÖZ AĞRISI

Bir komşusu Nasreddin Hoca'ya gelir ve göz ağrısından dolayı ona şikâyetinde bulunur:

– Ah, Hoca'm ah! Ne yapmalıyım? Bana lütfen bir öğüt ver!

Hoca da şöyle cevap verir:

– Benim dişim ağrıyordu; çektirdim, kurtuldum; istersen sen de çektir, hemen kurtulursun!

HOCA'NIN EŞEĞİ PAZARDA

Hoca eşeğini pazara götürüp satmak ister. Bir müşteri çıkar. Eşeğin yaşını anlamak için dişine bakacak olur. Eşek onun elini ısırır. Adam sövüp sayarak çekilir gider. Başka bir müşteri çıkar, kuyruğunu kaldıracak olur. Kaba etine okkalı bir çifte yer. O da topallayarak sövüp sayarak gider.

Tellal gelir:

– Hoca’ım, bu eşıği kimse almaz. Önüne geleni ısıırıyor, tekmeliyor.

Hoca başını sallar ve:

– Zaten ben de onu pazara satmak için getirmedim. İnsanlar görsünler de benim neler çektiğimi anlasınlar diye getirdim.

NEREYE

Hoca günün birinde Karakaçan’a binmiş. Fakat bir türlü eşığe hâkim olamıyormuş. Yolda birisi sormuş:

– Hayırdır böyle nereye Hoca’ım?

– Eşığin istediği yere, demiş.

HAKLI HAKLIDIR

Aralarında anlaşmazlık çıkan iki komşusu sıra ile Hoca’ya gelip dertlerini anlatırlar. Birinci kişinin anlatışı karşısında ikna olan Hoca bu kişiye:

– Haklısınız, der.

Az sonra ikinci kişi gelir onu da dinleyen Hoca aynı şekilde ona da hitaben:

– Haklısınız, der.

Hoca’yı gözleyen hanımı:

– Hoca bu nasıl iş? İkisinden birisi haksız olmalı.

Hanımına doğru seslenen Hoca:

– Sen de haklısın hanım, sen de haklısın, der.

İSABET

Hoca, Timur’un huzurunda bir gün, ok atmadaki maharetinden bahseder. Timur:

– Hemen bir yayla ok getirin Hoca’nın marifetini görelim.

Az sonra ok yay getirilir, hedef dikilir. Hoca, söylediğine pişman olur; ama iş işten geçer. Yayı gerer, oku fırlatır. Ok, hedeften bir metre sağa gider. Hoca, işi bozuntuya vermeden Timur’a:

– Bizim sekbanbaşı, böyle atardı, der.

Bir ok daha atar, o da vızlayarak dağların yolunu tutar. Hoca:

– Subaşı da böyle atardı, der.

Tesadüf bu ya, üçüncü ok, tam hedefe isabet edince Hoca:
– İşte Nasreddin kulunuz da böyle atar, der.

AKILLI ADAM

Bir keşiş dünyanın en akıllı adamını bulmak için diyar diyar geziyormuş. Sıra Nasreddin Hoca'nın köyüne gelmiş. Keşiş köylülere sormuş:

– Sizin köyün en akıllı adamı kim?

Düşünen köylüler en sonunda:

– Nasreddin Hoca'dır, derler.

Bunun üzerine keşiş köy meydanında Hoca ile görüşmeye başlamış ve eline bir çomak almış yere bir daire çizmiş, Nasreddin Hoca da çomakla daireyi ortadan ikiye bölmüş. Keşiş bir doğru daha çizerek daireyi dörde bölmüş, Hoca da dörde bölünmüş dairenin üç dilimine çarpı işareti koymuş. Keşiş elleriyle aşağıdan yukarıya doğru hareket yapmış, Hoca da yukarıdan aşağıya yapmış ve keşiş büyük bir hayranlıkla Hoca'yı tebrik etmiş. Meydandan ayrılan Hoca evine yönelirken olup bitenden bir şey anlayamayan halk keşişe ne olduğunu sormuş. Keşiş de:

– Bu adam gerçekten dünyanın en akıllı adamı, yere dünya çizdim o ortadan ekvator geçer dedi, ben dünyayı dörde böldüm o da dörtte üçü sudur dedi, ben yerden buharlaşma sonucunda ne olur dedim o da yağmur yağar dedi.

Ertesi gün aynı olayı yorumlaması için Hoca'ya sorduklarında Hoca da:

– Bu adam oburun biri, yere bir tepsi baklava çizdi, ben de yarısı benim dedim, daha sonra tepsiyi dörde böldü, o zaman dörtte üçü benim dedim, o da tepsi altından ateşi hafif hafif almalı dedi, ben de üstüne fındık fıstık eklersek daha iyi olur, dedim.

TAŞINMA

Bir gece Hoca uyurken evine hırsız girer. Hırsız evde bulduğu işe yarar ne varsa alır evine götürür. Bunu gören Hoca da geri kalan eşyaları aldığı gibi hırsızın evine götürür. Hırsız hayretle sorar:

– Evimde bu saatte ne arıyorsun?

Hoca gayet sakin:

– Oğlum biz bu eve taşınmadık mı?

HIRSIZIN HİÇ Mİ SUÇU YOK?

Günün birinde hırsızın biri Nasreddin Hoca'nın evine girmiş ve ne bulduysa hepsini yanına almış gitmiş. Hoca'nın arkadaşları evi yalnız bıraktığı ve kapıyı kapamadığı için ha bire nasihat edip Hoca'yı suçlamışlar. Nasreddin Hoca buna daha fazla dayanamamış ve:

– Pekâlâ, pekâlâ! Ben suçluyum; ama hırsıza ne oluyor? Onun bunda hiç mi suçu yok, demiş.

DAMDAN DÜŞEN GELSİN

Hoca evinin çatısını aktarırken dengesini kaybedip yere düşer. Tüm ahali etrafına yığılıp ne yapabileceklerini tartışırken, Hoca:

– Bana damdan düşen birini getirin, diye seslenir.

ARAPÇA ÖĞRETİYOR

Hoca'nın bir komşusu ondan Arapça öğrenmek ister. Hoca derse başlar ve komşusu da şöyle bir soru sorar:

– Hoca'm, Arapça da soğuk çorba ne demek?

O anda cevabı aklına gelmeyince Nasreddin Hoca:

– Haa, evet! Onu öğrenmen gerekmez. Sen hiçbir zaman soğuk çorba içmezsin. Bunun dışında da Araplar çorbalarını soğuk içmezler.

DÜŞMESEYDİM İNECEKTİM

Nasıl olduysa Hoca eşeğinden düşer. Çocuklar etrafına toplanıp kıkır kıkır gülmeye başlarlar. Hoca:

– Aman çocuklar, bu kadar gülecek ne var? Düşmeseydim zaten inecektim, der.

NE DİYECEĞİMİ BİLİYOR MUSUNUZ?

Nasreddin Hoca bir gün Akşehir'de camide vaaz vermek için kürsüye çıkıp:

– Ey cemaat, bugün size ne söyleyeceğimi biliyor musunuz, diye sormuş.

Camideki cemaat:

- Bilmiyoruz Hoca'm, demiş.
- Siz bilmeyince ben size ne söyleyeyim?

Hoca cemaatin şaşkın bakışları arasında kürsüden inmiş ve camide kendisini dinlemeye hazırlanan cemaati öylece bırakarak cübbesini çıkardığı gibi camiye terk etmiş. Hoca ertesi günü yine vaaz etmek için aynı kürsüye çıkmış. Bu sefer yine cemaate aynı soruyu sormuş. Camideki cemaat bu sefer Hoca'yı kaçırmamak için:

- Biliriz elbette, demiş.

Bu cevap üzerine Hoca bu sefer de onlara:

- Mademki biliyorsunuz o hâlde benim söylememe ne lüzum var?

Hoca yine cemaate küserek cübbesini çıkardığı gibi camiye terk etmiş. Ertesi gün camideki cemaat Hoca'yı vaazdan kaçırmamak için kimisi biliriz, kimisi bilmeyiz demeyi kararlaştırmış.

Hoca ertesi gün vaaz etmek için kürsüye çıktığında cemaate yine aynı soruyu sormuş. Cemaatten bazıları daha önceden kararlaştırdıkları gibi biliriz, bazıları da bilmeyiz diye karşılık vermiş. Bu sefer Hoca büyük bir ciddiyetle cemaate dönerek:

- Peki öyleyse bilenleriniz bilmeyenlerinize öğretsin, cevabını vererek yine kürsüden inmiş ve cübbesini çıkararak camiye terk etmiş.

ŞÜKÜR

Nasreddin Hoca'nın eşeği kaybolunca arkadaşları üzülmüş ve eşeği aramaya koyulmuştu. Hoca ise bunların arasında:

- Allah'a şükürler olsun, diye dolaşıyormuş.

Arkadaşları dayanamamış:

- Hocaefendi biz üzülüyoruz ve eşeğini arıyoruz, sen ise şükürler olsun diye âdeta seviniyorsun, bu ne hâldir?

Nasreddin Hoca:

- Ben eşeğin kaybolmasına değil, eşeğin üzerinde olmadığımı şükrediyor, sevinyorum, yoksa dört gündür ben de kaybolacaktım.

BİR TOKAT BİR AKÇE

Adamın biri haberi olmadan gelip Hoca'nın ensesine “Şak” diye bir tokat vurur. Hoca doğru mahkemeye gider. Kadı:

- Bir tokadın diyeti bir akçedir, der.

Tokadı vuran adam kadı efendinin bir tanıdığı imiş. Para bulmak için gider; fakat aradan saatler geçtiği hâlde adam gelmez. Hoca yerinden fırladığı gibi kadının ensesine bir tokat atar ve:

– Kadı efendi, mademki bir tokat bir akçe imiş. Bir akçe geldiği zaman onu sen alırsın.

SAKLANAN KESE

Hoca ölümlük dirimlik diye bir miktar para biriktirir. Hırsız çalmasını diye bunları bahçenin bir köşesine gömer. Bahçeden çıkarken arkasına döner ve bu yeri beğenmez. Hırsız burayı kolayca bulur, diye düşünür. Paralarını gömdüğü yerden çıkarır ve başka bir yere gömer. Hoca'nın içi yine rahat etmez. Ne yapacağını şaşırıp dururken bahçenin öbür tarafında bir yükselti görür. “Tamam buldum.” der. Para kesesini uzun bir sıırığa bağlar ve o yükseltiye çıkar. “Kuş değil ya bu. Hırsızın, gelip de bu sıırığın tepesine bakmak nereden aklına gelecek?” diye düşünür.

Hoca bu işle uğraşırken onu birisi gözetlemektedir. Hoca, sıırığı çakıp gittikten sonra adam gelir, sıırığı yerinden çıkarır. Keseyi alır ve sıırığın üstüne biraz sığır tezeği sürerek sıırığı tekrar yerine çıkar.

Bir müddet sonra Hoca'ya para lazım olur. Gideyim de keseden alayım, der. Gelir, bakar ki kesenin yerinde yeller esiyor. Sıırığı indirir, üstündeki sığır tezeğini görünce:

– Allah Allah, ben buraya adam çıkamaz diyordum sığır nasıl çıkmış, diye söylenir.

TEK BULSUN

Bir gece, Hoca'nın hanımı, damda bir ayak sesi duyar. Efendi der, kalk, hırsız galiba eve girecek. Hoca, hiç umursamadan:

– Aldırma karıcığım, girsin. Belki işe yarayacak bir şey bulur. Tek bulsun da elinden alması kolay.

KARGA

Nasrettin Hoca çamaşır teknesini yüklenmiş, hanımı da kirli çamaşır bohçasını. Dere kıyısına çamaşır yıkamaya gitmişler.

Hoca'nın hanımı evin tek kalıp sabununu çamaşırların üstüne koymuş, tekneye su doldurmaya girişmiş. Bu sırada bir karga sabunu alıp kaçmış. Kadın bağırarak:

– Efendi, yetiş, koş, karakarga sabunu kaptı.

Hoca, karganın ardından umutsuzca baktıktan sonra:

– Bırak hanım kapsın. Görmüyor musun, onun üstü bizimkinden daha kirli.

İÇERİSİ KARANLIK

Hoca, evinin bodrumunda yüzüğünü kaybetmiş. Orada biraz arayıp da bulamayınca kapısının önünde aramaya başlamış. Komşusu sormuş:

- Ne arıyorsun Hoca'm?
- Sorma komşu yüzüğümü düşürdüm de.
- Nerede kaybettin yüzüğü?
- İçerde.
- Ee öyleyse ne diye burada arıyorsun ki?
- İçerisi çok karanlık, görünmüyor da. Onun için burada arıyorum.

O ZAMAN BEN BULUNMADIM

Bir gün Hoca dostlarıyla sohbet ederken söz yiyecek içecekten açılmış. Nasreddin Hoca:

- Canım bir helva istiyor ki dostlar, bir türlü nasip olup da pişirip yiyemedik, demiş.

Dostları:

- Hoca'm, o kadar zor bir şey mi helva pişirmek, demişler.

Hoca da:

- Ne yapalım a dostlar, un bulundu, yağ bulunmadı; yağ bulundu, un bulunmadı, demiş.

Dostları:

- Hoca'm, gerçekten bunları bir araya getiremedin mi, demişler.

Hoca:

- Hepsinin bir araya geldiği olmadı değil; ama o zaman da ben orada bulunmadım, demiş.

ÜÇ YIL İÇİNDE

Hoca, eşeğine okuma öğretmek için Timur'dan üç bin altın almış. Anlaşmaya göre, üç yıl içinde sözünü yerine getirmesi gerekiyormuş.

Dostları Hoca'ya:

- Ne yaptın Hoca, öğretemezsen Timur seni öldürür.
- Adam sen de... Üç yıla kadar ya Timur ölür, ya eşek... Ya da ben ölürüm!

İCAT

Hoca'ya sormuşlar:

- Hoca'm, bir şey icat ettiğin oldu mu?
- Oldu elbet.
- Ne icat ettin?
- Karla ekmek yemeyi... Ben icat ettim; ama sonradan kendim de beğenmedim, demiş.

BİZ DE ÖLSEK

Bir yaz günü Hoca'yı iftara çağırmışlar. Ortaya önce buz gibi hoşaf gelmiş.

Bakmışlar ki muzip ev sahibi eline büyük bir kepçe almış, durmadan hoşaf içiyor, her içişte de:

– Ohh, öldüm, ohh öldüm, diyormuş.

Hoca'yla öteki davetliler ellerindeki küçücük kaşıklarla hoşaf içmeye çalışıyor; ama ne hoşafın tadını alıyor, ne susuzluklarını giderebiliyorlar.

Hoca dayanamayıp ev sahibine seslenmiş:

– Efendi, şu kepçeyle bir de biz içsek de birer kerecik olsun biz de ölsek olmaz mı, demiş.

RAMAZANIN KAÇI?

Hoca, ramazan ayında kendi kendine der ki:

– Ayın kaçı diye soranlar olur, ben de bilemem. İyisi mi her gün çömleğe bir taş atayım da soran olursa taşları sayar cevap veririm.

Gerçekten de bir çömlek ayarlar. Her gün çömleğe bir taş atmaya başlar. Bunu duyan muzibin biri, bir gün gider, çömleğe bir iki avuç taş boşaltır. Tam o sıralarda birisi:

– Hoca'm acaba bugün ramazanın kaçı, diye sorar.

Hoca:

– Dur gideyim, çömleğe bakayım, der.

Hoca evine gider, çömlekteki taşları sayar. Bakar ki taşlar tam yüz yirmi tane. Ay, bu kadar uzun olmaz der, gelir, soran adama der ki:

– Bugün ayın kırk beşi.

Adamcağız şaşkın bir şekilde:

– Aman Hoca'm, hiç ay kırk beş gün olur mu, der.

Hoca:

– Sen yine bana şükret, çömlek hesabına baksaydık, bugün ayın yüz yirmisiydi, diye cevap verir.

HEPSİNİN TADI AYNI

Hoca, eşğine iki küfe üzüm yüklemiş, evine götürüyormuş. Şehre girince çocuklar başına üşüşüp:
– Hoca'm, hadi bize birer salkım üzüm ver.

Hoca, çocukların çokluğunu görünce her birine üçer beşer tane üzüm vermiş. Çocuklar Hoca'ya demişler:

– Ama Hoca'm bu kadar az verilir mi?

İKİ GÖZ KAPANIRSA

Nasreddin Hoca'ya sormuşlar:

– Hoca'm insanlar nişan alırken neden bir gözünü kapatırlar?

– Bunu da mı bilmiyorsunuz? Eğer iki gözünü de kapatırlarsa göremezler de o yüzden.

DEVEYE KANAT

Nasreddin Hoca bir gün camide cemaata şöyle seslenmiş:

– Ey cemaat, Allah'a şükredin ki deveye kanat vermemiş. Yoksa tarlalarınızı mahveder, damlarınızı başınıza yıkarlardı.

KİTAP OKUYAN EŞEK

Timurlenk'e bir eşek vermişlerdi. Eşek saray bahçesine gelince, padişahın dalkavukları eşği methetmeye başladılar. Orada bulunanlar Nasreddin Hoca'nın, isterse bu eşğe okumayı bile öğretebileceğini söylerler. Bu durum Timur'un ilgisini çeker. Timur, Nasreddin Hoca'dan eşğe okumayı öğretmesini ister. Nasreddin Hoca çaresiz, olur, der. Eşği alan Hoca kendi evine getirip ahırına bağlar:

– Benden habersiz eşği kimse yemlemesin, diye de evdekilere sıkı sıkı tembih eder.

Aradan epey zaman geçtikten sonra merkebi alıp Timur'un sarayına gider. Saray bahçesinde toplanan herkese eşğin kitap okuyup okuyamayacağını gösterecektir. Bir masanın üzerine bir kitap koyduran Hoca merkebi de kitabın başına getirip beklemeye başlar. Eşek seyredenlerin şaşkın

bakışları arasında kitabın yapraklarını bir bir çevirmeye başlar. Kitap bitince eşek anırmaya başlar. Oradakiler hayretle bakınırken Hoca:

– Gördünüz değil mi? Eşek kitabı okuyup bitirdikten sonra şimdi de özetini veriyor.

Hoca'nın bu başarısı karşısında Timur, çok memnun olur ve ona bir kese altın hediye eder.

Bir dostu Hoca'ya bu işi nasıl becerdiğini sorduğunda hadiseyi şöyle açıklar:

– Bir iki gün hayvanı aç bıraktım. Daha sonra kitap yapraklarının arasına arpa tanelerini koydum ve kendi elimle çevirip arpayı yedirmeye başladım. Tabi eşek aç olduğu için sabırsızlıkla sayfaların açılmasını bekliyordu. Birkaç gün böyle devam ettikten sonra, eşek sayfaların arasında arpa aramaya başladı. İşte eşeğin kitap okuması bundan ibarettir. Kitabın içinde arpa olmadığı zaman ise açlıktan acı acı anırmaya başladı.

PARA SESİ

Akşehir'de bir fakir, ekmeğiyle bir lokantanın önünden geçer. Tencerede yahni kaynadığını görür. Garibin yahni alacak parası yoktur. Fakir, kopardığı ekmeği tencerenin buharına tutar ve karnını doyurur. Fakat aşçı fakirden buharın parasını ister. Fakir, tencereden bir şey almadığını belirtir. İş mahkemeye varır. Nasreddin Hoca o sırada kadılık yapmaktadır. Hoca iki tarafı da dinler. Sonunda cebinden çıkardığı akçeleri eline alarak sallamaya başlar. Paraların sesini davacı olan aşçıya dinletir. Sonra aşçıya:

– Yemeğin buharını satan, paranın sesini alır.

DOKUZ AKÇE

Hoca'ya rüyasında dokuz akçe verirler. Hoca da yine rüyasında, dokuz yerine on akçe olsun, diye tutturur. Bu arada uyanır. Bakar ki eli bomboş. Hemen uyumak için gözlerini kapayarak, elini uzatır:

– Getirin, on değil dokuz akçe olsun.

MİNAREDEKİ DELİ

Hoca minarede ezan okuyordu. Bir deli, hızla minareye çıkarak Hoca'ya:

– Haydi Hoca, minareden atlayalım, der.

Hoca'da şafak atar, aklını başına toplar:

– Minareden atlarsak, herkes bize deli der, en doğrusu, aşağıya inip yukarıya sıçramaktır.

Bu sıçrama işine delinin akli yatar ve hemen aşağı inerler.

AYIN KAÇI?

Birisi Hoca'ya iş olsun diye:

– Hoca'm ayın üçü mü, dördü mü?

Hoca, soranın maksudını bildiği için:

– Bilmem, ay, alıp sattığım bir şey değildir, der.

AL ABDESTİ VER AYAKKABILARIMI

Hoca ırmak kenarında abdest alıyordu. Abdestten sonra Hoca, ayakkabının birinin su üstünde gittiğini görür. Koşar fakat yakalayamaz, öfke ve telaş arasında Hoca yellenir ve ırmağa seslenerek:

– Al abdestini, ver ayakkabılarımı, der.

HOCA VE DİLENCİ

Hoca bir gün evinin damını aktarıp kış hazırlığı yapıyordu. Kapısının önüne bir adam gelerek Hoca'ya:

– Aşağı gelin, size bir şey söyleyeceğim.

Hoca yukarıdan seslenir:

– Oradan söyleyiverin.

Fakat adam Hoca'yı ısrarla aşağıya çağırır. Hoca oflaya puflaya aşağıya iner, kapıdaki adama:

– Ne istiyorsun?

Adam pişkin pişkin:

– Biraz sadaka veriniz.

Adamın sağlıklı ve genç olduğu hâlde dilenmesi Hoca'yı kızdırır:

– Peki arkamdan gelin.

– Hoca'yı takip eden dilenci soluk soluğa tavana kadar çıkar. Kan ter içinde kalan Hoca dilenciye dönerek:

– Hadi dostum Allah versin, der.

SÖZÜNDEN DÖNMEZ

Hoca'ya yaşını sormuşlar:

- Hoca'm kaç yaşındasınız?
- Kırk yaşımdayım.

Aradan on yıl geçtikten sonra yine sormuşlar:

- Hoca'm kaç yaşındasınız?
- Kırk yaşımdayım.
- Ama Hoca'm, on sene önce sorduğumuzda da kırk demiştin. Bu nasıl olur?
- Ee söz bir, Allah bir, erkek olan sözünden dönmez, yirmi sene sonra yine yaşıım kırktır.

PARMAKLA YEMEK

Hoca bir gün sofrada, iştahla ve beş parmağı yardımıyla etli pilav yiyormuş. Pilavı kaşıkla yiyen kişi:

- Hoca yemeği niye beş parmağınla yiyorsun, diye sormuş.

Hoca da:

- Altı parmağım olmadığı için, cevabını vermiş.

ZOR SORU

Nasreddin Hoca, hazırcevaplılığı ile ünlenmişti. Komşulardan ileri gelenler düşünüp taşınıp, Hoca'ya çok zor bir soru hazırlamaya karar vermişler. Sonunda akıllarına zor bir soru gelmiş. Hoca'ya sormuşlar:

- Hocaefendi sabah olduğu zaman insanların yarısı bir tarafa, diğer bir yarısı da öbür tarafa gitmektedir. Bunun hikmeti nedir?

Hoca:

- İnsanların hepsi bir tarafa gitseydi, Allah korusun dünyanın dengesi bozulurdu, diye cevaplamış.

DÖRT AYAKLI ÖRDEK

Bir gün, Nasreddin Hoca, camide vaaz veriyordu. Cemaatin bir kısmının esnediğini ve bir kısmının uyukladığını fark etti. Bunun üzerine şöyle konuşmaya başladı:

- Bir sabah, Akşehir’den dışarı çıkmıştım. Çayın kenarında dört ayaklı ördekler su içiyorlardı. Dört ayaklı ördek sözünü işiten cemaat, gözlerini açarak Nasreddin Hoca’yı dikkatle dinlemeye başladı. Bunun üzerine Nasreddin Hoca:
- Yahu! Siz nasıl adamlarsınız. Deminden beri size vaaz ediyorum, uyukluyorsunuz da kuyruklu bir yalan uydurunca hepinizin gözleri açıldı, demiş.

KERAMET

- Nasreddin Hoca’ya yapılan şakalar bitip tükenmezdi. Akşehirli bir gün Hoca’ya takılır ve sorarlar:
- Hoca’m senin evliyalar katında ulu bir kişi olduğun söylenir, aslı var mıdır?
- Hoca’nın böyle bir iddiası elbette yoktur; ama bir kere soruldu ya cevaplamak ister:
- Herhâlde öyle olmalı, der.
- Hoca’nın etrafındakiler:
- Böyle kişiler zaman zaman kerametler göstererek bu özelliklerini herkese ispatlar. Hoca madem kabullendin göster bir keramet, inanalım! Mesela şu ağacı çağır da yanına gelsin, derler.
- Hoca:
- Pekâlâ, ey ulu çınar çabuk yanıma gel, der.
- Tabi ağaçta bir kıpırdama yoktur. Hoca yürümeye başlar, ağacın yanına varır. Akşehirli bir:
- Ne oldu Hoca, ağacı getiremedin, kendin oraya gittin, diye gülünce. Hoca da:
- Erenlerde gönül, kibir yoktur, dağ yürümezse abdal yürür, der.

ALLAH BİLİYOR

- Nasreddin Hoca cimri bir tanıdığının evine gittiğinde ev sahibi ona bayat ekmek ile bir tabak bal ikram etmiş. Nasreddin Hoca’nın dişi bayat ekmeği kesemeyince sinirinden balı kaşıkla yemeye başlamış. Ev sahibinin gözü yerinden oynamış:
- Aman Efendim, bal ekmekle yenmez ise insanın içini yakar.
- Nasreddin Hoca hiç ses çıkarmadan balı bitirmiş ve:
- Kimin içinin yandığını Allah biliyor, demiş.

BEN PERDEYİ BULDUM

Bir ahbap topluluğunda Hoca’nın eline iş olsun diye bir saz tutturmuşlar:

– Hadi bize güzel güzel bir şeyler çal da dinleyelim, demişler.

Hoca sazı eline alınca mızrabı bir aşağı bir yukarı teller üzerinde rastgele dolaştırmaya ve böylece tuhaf tuhaf sesler, gıcırtilar çıkarmaya başlamış:

– Aman Hoca saz dediğin böyle mi çalınır?

Perdeler üzerinde usulüyle gezinmek gerek.

Hoca, elindeki sazı dımbırdatmayı sürdürürken:

– Onlar perdeyi bulmak için gezinip dururlar. Ben buldum işte. Niçin boşu boşuna gezinip durayım ki, demiş.

SEN BENİM SESİMİ O ZAMAN GÖR

Nasreddin Hoca bir gün hamama gider. Hamam تنها olduğundan kendi kendine türkü söylemeye başlar. Kubbede yankılanan Hoca'nın sesi kendine çok güzel gelir. Kendi kendine:

– Meğer benim ne kadar güzel sesim varmış da ben farkında değilmişim, halkı bu güzel sestem mahrum etmemek lazım, diye düşünmüş.

Hamamdan sonra hiç vakit kaybetmeden, evine en yakın camiye gider. Minareye çıkar ve bir kaside okumaya başlar.

O sırada sokaktan geçen biri şaşkın şaşkın Hoca'ya bakar:

– Yahu Hoca, vakitsiz öten kuş misali ne ötüp duruyorsun. Hem bu ne biçim ses?

Bu duruma morali bozulan Hoca, başını minareden uzatır ve şöyle der:

– Ah sen benim sesimin ne kadar güzel olduğunu bir de hamamda göreceksin.

DOSTLAR ALIŞVERİŞTE GÖRSÜN

Nasreddin Hoca bir gün kendi kendine:

– Ticaret, Peygamberimizin sünneti, o hâlde ben neden ticaret yapmayayım ki, diye düşünmüş. Bunun üzerine, evlerden yumurta toplayıp, gidip pazarda satmaya karar vermiş. Pazarda dokuz tanesini bir akçeye aldığı yumurtaların, on tanesini bir akçeye satmış. Hoca'nın zarar ettiğini gören dostları ona:

– Hoca'm, biz senin bu yaptığından hiçbir şey anlamadık. Sen kâr değil zarar ediyorsun. Bu ne iştir böyle?

O da onlara şöyle cevap vermiş:

– Siz benim zarar ettiğime değil, insanların benden alışveriş etmek için nasıl sıraya girdiklerine bakacaksınız. Bakın insanlar nasıl beni tercih ediyorlar. Benim amacım, kâr etmek değil. Niyetim dostlar alışverişte görsün.

O KABAHAİNİ BİLİR

Nasreddin Hoca, bir gün tarlasında çalışırken, tarlasına bir öküz girerek bir hayli zarar verir. Eline bir sopa alan Hoca, öküzün arkasından koşturur; ama nafile. Ne kadar uğraşsa da bir türlü öküzü yakalayamaz.

Bir gün pazara gitmek için yola koyulan Hoca, yolda tarlasına zarar veren öküzü bir arabaya koşulmuş olarak görür. Eline aldığı bir sopayla öküze girer. Olanları seyreden adam şaşkınlıkla Hoca'ya:

- Aman Hoca'm, ne yapıyorsun? Hayvana yazık değil mi? Benim öküzümden ne istersin?
- Hoca bir yandan hayvanı döver, bir yandan da adama cevap verir:
- Bırak bre adam, sen bu işe karışma o kabahatini çok iyi bilir.

ŞİMDİ KUŞA BENZEDİN

Bir gün Nasreddin Hoca gezmeye çıkmış. Kırılarda dolaşırken bir leylek bulmuş. Daha önce hiç leylek görmeyen Hoca, leyleği yakaladığı gibi eve götürmüş. Evirmiş, çevirmiş, bakmış ki bildiği kuşlara hiç benzemiyor. Bunun üzerine biraz gagasından, biraz da kuyruğundan kesmiş. Sonra leyleği önüne almış ve şöyle demiş:

- Hıhh, işte şimdi kuşa benzedin.

YARAMAZ DİYE SENİ TIKAMIŞLAR

Sıcak bir yaz gününde Nasreddin Hoca bir yerden bir yere giderken susuzluktan içi kavrulur. Aynı zamanda da yorulur. Ellerini açıp Allah'a yalvarır:

- Allah'ım, ne olur yoluma bir çeşme çıkar, susuzluğumu gider.

Duadan az sonra bir çeşmeye rast gelir. Fakat çeşmenin ağzı bir tıkaçla tıkanmıştır. Susuzluktan yanıp kavrulan Nasreddin Hoca sabırsızlıkla çeşmenin ağzına yaklaşır. Çeşmenin ağzındaki tıkaçı çıkarır. Tıkaçı çıkarmasıyla suyun, tazyikle üzerine hücum etmesi bir olur. Sırılsıklam olan Hoca'nın, üstü başı da batmıştır. Hiddetlenerek çeşmeye döner:

- Boşuna değilmiş; yaramaz olduğun için senin ağzını tıkamışlar.

ADAM OLMANIN YOLU

Bir gün Nasreddin Hoca arkadaşlarıyla oturup konuşuyormuş. Aralarından biri konuşmanın tam ortasında Hoca'nın sözünü keserek:

– Hoca'm, sana bir şey sormak istiyorum.

Hoca adama dönerek kızgın bir şekilde:

– Buyur, sor bakalım.

Adam sormuş:

– Hoca'm hakiki manada adam olmanın yolu nedir?

Hoca ciddi bir şekilde şu hikmetli cevabı vermiş:

– Adam olmanın yolu; bilen biri söylerken onun sözünü kesmeden sonuna kadar dinlemek. Söylenen sözü kulağı ile bizzat dinlemek ve bunun üzerinde düşünmektir.

BİZDEN SONRAKİLER YESİN

Nasreddin Hoca bir gün evinin önündeki bahçeye fidan dikiyormuş. Komşusu gülerek:

– İlahî Hoca! Âlem adamsın doğrusu.

Hoca adamın dediğinden bir şey anlamamış:

– Nasıl yani, diye sormuş.

Komşusu yine gülerek:

– Bu diktiğin fidan ne zaman büyüyecek, ne zaman yeşerecek de ne zaman meyve verecek? Bu fidanın ne kadar geç meyve verdiğini bilmez misin? Bunu yemeye ne senin ne de benim ömrüm yeter.

Nasreddin Hoca adama şöyle cevap vermiş:

– Ben zaten bu fidanı ben yiyeyim diye dikmiyorum. Hele hele senin için hiç dikmiyorum! Bizden önce gelenlerin diktiklerini şimdi biz yiyoruz. Bizim diktiklerimizi de bizden sonra gelenler yesin.

ÖRDEK ÇORBASI

Nasreddin Hoca bir gün göl kenarında bir sürü yaban ördeğine rastlar. Karnı da epey acıkmıştır. Evden çıkarken yanına kuru ekmekten başka bir şey de almamıştır. Hemen içinden:

– Şimdi ben bunlardan birini yakalasam, şuracıkta bir kazana koysam, suyundan da çorba yapsam ne iyi olurdu.

Bu hayal karşısında ağzı sulanır. Karnı zil çalan Nasreddin Hoca ayaklarının ucuna basarak, usulca ördeklerin yanına gelir. Aralarından birini yakalamak için ellerini uzatır. Hoca'nın geldiğini hisseden ördekler ürkerek kanatlanırlar. Hoca'nın gözleri önünde kanatlanıp gölün ortasında onun ulaşamayacağı bir yere konarlar.

Hoca'nın morali iyice bozulur. Çıkınından ekmeği çıkarır ve gölün suyuna bandırmaya başlar. O esnada oradan geçen biri Hoca'nın yaptığına akıl erdiremez.

– Hayırdır Hoca'm? Neden ekmeğini göle bandırıyorsun ki?

Hoca cevap verir:

– Ördek çorbasına ekmek bandırıyorum!

FİNCANCI KATIRLARI

Nasreddin Hoca bir gün mezarlıkta dolaşırken ayağı taşa takılır. Oradaki boş mezarlardan birinin içine düşer. Üstü başı toz içinde kalır.

– Hele şuracıkta kimse görmeden üstümü çıkarayım da bir çırpayım, der.

Bunları yaparken aklına bir muziplik gelir:

– Mezara uzanıp ölü taklidi yapayım, oradan geçenleri korkutayım.

Bu tür düşünceler içindeyken birden mezarın ahvalinden korkar ve içi ürperir:

– Ya Münker ve Nekir, beni gerçek ölü zanneder de sorguya suale gelirlerse hâlim nice olur?

Hemen kendine çekidüzen verir:

– Tövbe yarabbi, hiç mezarla oyun olur mu?

Tam kalkmaya hazırlandığında katırcılar hayvanlarıyla birlikte oradan geçmektedirler. Katırların çan seslerinden iyice korkan Nasreddin Hoca:

– Hay Allah, tam da kıyametin koptuğu zamana rastlamışım.

Korkudan can havliyle yerinden fırlayan Hoca'dan yükleri fincan ve kırılacak eşya olan katırlar ürkerek kaçışmaya başlarlar. Katırların üzerinde ne varsa mahvolur. Katırların başındaki kişiler küplere binerler, öfkeyle Nasreddin Hoca'nın üzerine doğru yürüyerek:

– Bre adam sen de kimsin?

Nasreddin Hoca:

– Ben ahiret diyarındanım, dünyada ne var ne yok görmeye geldim.

Bunun üzerine katırcılar:

– Gel hele, biz sana dünyada ne var ne yok iyice bir gösterelim, derler.

Ellerindeki sopalarla Hoca'ya temiz bir dayak atan bezirgânların elinden Hoca yakasını zor kurtarır. Hızla oradan uzaklaşır.

Perişan bir hâlde evine gelen Hoca'yı hanımı görünce şaşkınlıkla:

– Aman Efendi! Bu ne hâl, hem sen sabahtan beri nerelerdeydin?

Hoca cevap verir:

– Öbür dünyadaydım.

Hanımı tebessüm ederek sorar:

– Peki öbür dünyada ne var ne yok?

Nasreddin Hoca cevap verir:

– Valla hanım, fincancı katırlarını ürkütmezsen hiçbir şey yok!

KURDUN KUYRUĞU KOPARSA

Nasreddin Hoca bir gün mollalarından biriyle kurt avına çıkar. Kurdun yuvasını tespit ederler. İçeride kurdun yavrusunun yalnız olduğunu görürler. Kurt yavrusunu yakalamak için molla kurdun inine girer. Hoca da dışarıda kalır. Tam o sırada anne kurt gelir. İninden içeri girmeye çalışırken Nasreddin Hoca arkasından kurdun kuyruğunu yakalar. Molla dışarıda olup bitenden habersiz:

– Hoca'm, dışarıda ne yapıyorsunuz? Tozu dumana kattınız. İçeride göz gözü görmez oldu.

Kurdun kuyruğunu zorla zapt eden Nasreddin Hoca:

– Kurdun kuyruğu koparsa sen o zaman tozu dumana görürsün, diye seslenir.

HAYDİ SÜSLEN

Nasreddin Hoca, yaşlılığında çok hastalanmış. Hanımı da baş ucunda Kur'an okuyormuş. Hanımına dönmüş:

– Hanım senden bir ricam olacak.

Hanımı, Hoca'nın elini tutmuş:

– Buyur Bey, estağfurullah.

Hoca:

– Haydi hanım, kalk da üstüne başına çekidüzen ver, düğünlük bayramlık neyin varsa giy. Şöyle iyice bir süslen.

Hoca'nın hanımı duydukları karşısında şaşkına dönmüş:

– Aman Bey! Hiç öyle bir şey olur mu? Siz bu hâldeyken ben nasıl süslenirim? El ne demez. Hem ben, siz hastayken süslenecek kadar gamsız bir kadın mıyım? Şimdi durup dururken böyle bir şey de nerden aklınıza geldi?

Hoca cevap verir:

– Hayır hanım sen beni yanlış anladın. Yaşım oldukça ilerledi, görmüyor musun hastalığım da amansız bir hâl aldı. Her an Azrail kapımı çalabilir. Ben sana “Haydi süslen!” diyorum. Azrail geldiği zaman seni öyle süslü püslü görür de belki benim yerime senin canını alır!

AMAN SULTANIM KORKMANIZA GEREK YOK

Bir gün Akşehir'de Nasreddin Hoca ve başka âlimler ahiretle ilgili konuşmaya başlarlar. Timurlenk de Nasreddin Hoca'nın yanına oturmuş, ulemanın sohbetini dinlemektedir. Mesele cennetten, cehennemden, ahiretin incelik ve zorluklarından açılınca, Timurlenk'in içine bir korku gelir. Hoca'ya sorar:

– Aman Hoca'm, bizim ahirette hâlimiz ne olacak? Sen beni iyi tanırsın, ilmin de var. Sence ben

cennete mi gireceğim, cehenneme mi?

Hoca cevap verir:

– Sizin korkmanıza gerek yok sultanım! Eğer adaletli olmazsanız, gideceğiniz yer hakkında dünyadayken kaygılanmanıza hiç gerek yok. Birçok adaletsiz hükümdar nerede olacaksa siz de orada olursunuz.

ÖLÇÜN DE GÖRELİM

Bir gün Anadolu'ya ta Avrupa'dan üç tane bilgin papaz gelmiş. Bunların amaçları il il, kasaba kasaba, köy köy dolaşarak Anadolu insanının bilgi seviyesini ölçmek, Anadolu'daki âlimlerin durumundan haberdar olmakmış. Her gittikleri yerde, o yörenin en âlim kişisini sorup onunla münazara yapıyorlarmış. Şaşırtıcı sorular sorarak aynı zamanda kendi ilimlerinin de ne kadar üstün olduğunu gösteriyorlarmış. Nihayet sıra Akşehir civarına gelmiş. Papazlar halka o civarın en bilge kişinin kim olduğunu sormuşlar. Halk cevap vermiş:

– Bu civarın en bilge kişisi Molla Nasreddin'dir. Molla Nasreddin pek çok talebe yetiştirmiştir. Sizin sorularınıza verse verse o cevap verir.

Papazlar o civarın ileri gelenlerinden orada bir meclis kurulmasını, Nasreddin Hoca'nın da o meclise çağrılmasını rica ederler. Papazların bu istekleri kabul görür. Bir meclis kurulur.

Nasreddin Hoca da kürkünü giyer, davete icabet etmek için meclise gelir. Akşehir'in ileri gelenleri ve halkın huzurunda, üç papaz ve Nasreddin Hoca karşı karşıya gelir. Papazlar Hoca'ya sorularını sormaya başlarlar:

Birinci papaz Hoca'ya ilk soruyu sorar:

– Saygıdeğer Hocaefendi, sizce dünyanın tam ortası neresidir.

Hoca hiç düşünmeden cevap verir:

– İşte tam şurasıdır. Yani eşeğimin ön sağ ayağının bastığı yerdir.

Papaz, Hoca'nın bu cevabına pek anlam veremez:

– Aman Efendim, bunu nereden çıkardınız. Dünyanın ortasının burası olduğunu nasıl bilebiliriz?

Hoca kendinden çok emindir:

– İsterseniz arşın getirsinler de ölçün!

Bu cevap karşısında ilk papaz sükût etmiş. Sıra gelmiş ikinci papazın sorusuna:

– Peki şu gökyüzündeki yıldızların sayısının ne kadar olduğunu bana söyleyebilir misiniz?

– Tabi ki söyleyebilirim. Bundan kolay ne var. Benim şu Karakaçan'ın üstünde ne kadar kıl varsa o kadardır.

İkinci papaz da şaşırarak:

– Aman Hoca, gökteki yıldızların sayısının senin eşeğin sırtındaki kılların sayısı kadar olduğunu nasıl bildin?

Hoca cevabı yapıştırır:

– Eğer bana inanmıyorsanız ikisini de sayıp karşılaştırabilirsiniz.

Hoca'nın cevabı ikinci papazı da hayrete düşürmüştü.

Üçüncü papaz da sorusunu sormuş, merakla Nasreddin Hoca'nın cevabını beklemeye koyulmuş:

– Efendim, peki benim sakalımda sence kaç kıl var?

Hoca elini çenesine koymuş, kısaca düşündükten sonra cevap vermiş:

– Bu soru da çok kolay. Hemen size cevap vereyim. Benim eşeğin kuyruğunda kaç tane kıl varsa senin sakalında da o kadar kıl vardır. Eğer bana inanmıyorsan şöyle yapabiliriz: Bir kıl senin sakalından koparıyoruz, bir kıl benim eşeğimin kuyruğundan sonuç ortaya çıkar.

Papazlar şöyle demişler:

– Bu zamana kadar dünyanın dört tarafını gezdik . Nice âlimim diyen insan gördük. Senin gibi ince zekâlı, hazırcevap biriyle karşılaşmadık. Senin ilmin gerçekten Allah vergisi bir ilimdir.

HANGİNİZ BİLMEM

Nasreddin Hoca'nın iki kızı varmış. İkisi de evliymiş. Bunlar bir gün babalarını ziyarete gelmişler. Hoca kızlarına sormuş:

– Eee anlatın bakalım nasılsınız? Durumunuz iyi mi kötü mü, geçiminiz nasıl?

Kızlarının birinin kocası çiftçi; diğerinki kiremitçi imiş. Kocasını çiftçi olan:

– Benim kocam bu yıl çok ekin ekti. Eğer Allah izin verir de yağmur yağarsa bana istediğim her şeyi alacak.

Kocasını kiremitçi olan da:

– Benim kocam da çok kiremit yaptı. Allah'a bu yıl çok yağmur yağmaması için dua ediyoruz. Eğer yağmur yağmazsa istediğim her şeyi alacak. Nasreddin Hoca şöyle cevap vermiş:

– Bu yıl sonunda biriniz avucunu yalayacak; ama hanginiz bilmem.

BİR AKÇE EKSİK OLSUN

Hoca bir gün ırmak kenarında otururken, yanına tam on tane kör adam gelir. İçlerinden biri:

– Sen bizi sırtınla teker teker karşıya geçir, biz de sana adam başına bir akçe verelim olur mu?

Bu teklif Hoca'nın hoşuna gider:

– Neden olmasın, der.

Hoca adamları birer birer karşıya geçirmeye başlar. Dokuz tanesini geçirdikten sonra, sıra sonuncaya geldiğinde gücü iyice tükenir. Adamı ırmağa düşürür. Feryad u figan eden kör adam Hoca'nın gözü önünde akıntıya kapılır gider.

İçlerinden birinin eksikliğini fark eden körler Hoca'ya veryansın etmeye başlarlar:

– Arkadaşımızı isteriz, arkadaşımız nerede?

Hoca:

– Niçin feryat ettiğinizi anlayamadım. Bir akçe eksik verirsiniz olur biter.

YARIN KIYAMET KOPACAK

Nasreddin Hoca'nın bir kuzusu varmış. Hoca bu kuzuya yıllarca gözü gibi bakmış, büyütmüş, beslemiş. Bir gün dostları bu kuzuya göz koymuşlar:

– Hoca bu kuzuyu artık beslemene gerek yok. Gel biz bu kuzuyu hep birlikte yiyelim. Çünkü yarın kıyamet kopacak.

Hoca arkadaşlarının derdini anlamış, anlamış ama bir türlü onları ikna edememiş. İstemeye istemeye kuzuyu kesmiş. Irmağın kenarında kuzuyu çevirmişler. Kuzunun kebabını Nasreddin Hoca'nın gözünün içine baka baka kemal-i afiyetle bir güzel yemişler. Ziyafetten sonra Nasreddin Hoca dışında herkes elbisesini çıkarıp, ırmağa yüzmeye girmiş. Millet eğlenedursun, Hoca elbiselerin hepsini ateşe atmış, yakmış. İrmaktan çıkan, elbisesinin yandığını görmüş. Yarı çıplak olarak kalan dostları Hoca'ya:

– Aman Hoca'm ne yaptın? Elbiselerimizi neden yaktın? Şimdi biz ne yapacağız?

Nasreddin Hoca, hiç istifini bozmadan cevabı yapıştırmış:

– Neden kıızıyorsunuz a dostlar! Nasıl olsa yarın kıyamet kopmayacak mı? Sizin bu elbiselere artık ihtiyacınız olmayacak ki!

EN KORKUNÇ İŞKENCE

Eskiden recep, şaban, ramazan aylarında medreselerde derslere ara verilirmiş. Medrese öğrencileri de civar köylere gidip oralarda vaaz eder, başka vakitte kendilerine lazım olan ihtiyaçlarını karşılamış.

Nasreddin Hoca da böyle zamanlardan birinde, kendisi için gerekli eşyalarını yanına alıp, diğer molla arkadaşları gibi vaaz vereceği uygun bir köy aramaya başlar. Dolaşır dolaşır ama bir türlü kendine uygun bir yer bulamaz. Nereye gittiyse:

– Hocaefendi, maalesef bizim ramazan hocamız var. Sizi köyümüzde ağırlayamayacağız, sözleriyle karşılaşır.

Bu şekilde beş altı köy dolaşan Nasreddin Hoca yorgunluktan bitap düşmüş. Son olarak geldiği köyde, köy halkını köyün ortasında sevinç çığlıkları atarken bulmuş. Buna bir anlam verememiş. Merakla sormuş:

– Efendiler, hayırdır inşallah. Düğününüz mü var, bayramınız mı var? Neden böyle seviniyorsunuz?

Kalabalıktan biri cevap verir:

– Köyümüze bir tilki musallat olmuştu. Köyde ne kaz bıraktı ne tavuk. Herkesi perişan etti. Günlerdir onu yakalamak için denemediğimiz yol kalmamıştı. İşte bugün bu uğursuz hayvan yakalandı. Hepimiz bundan dolayı sevinçliyiz. Şimdi ise bize günlerdir kâbus yaşatan bu melun hayvanı ne şekilde öldürebiliriz, bunun hesabını yapıyoruz.

Bir başka adam söze karışır:

– Evet, bu hayvan işkencelerin en kötüsünü hak etmiştir. Yaptığı kesinlikle yanına kalmamalıdır.

Hoca ellerini ovuşturarak biraz düşünür. Ağır adımlarla kalabalığın ortasına doğru ilerlemeye başlar:

– Efendiler hele şöyle bir kenara çekilin bakalım.

Kalabalık gürültüyü keser. Şaşkın bakışlarla tanımadıkları bu kişinin kim olduğunu birbirlerine sorarlar. Bazıları:

– Bu Hocaefendi öyle sıradan biri değilmiş. Bilgili, görgülü, âlim bir zat imiş, diyerek açıklama yaparlar.

Meraklı bakışlarla Nasreddin Hoca'nın söylediklerine kulak kesilirler. Hoca:

– Şimdi bana iyi bakın. Huzurunuzda bu hayvana öyle bir ceza uygulayacağım ki hepiniz parmak ısıracaksınız. Yedi cihan toplansa bundan daha ibret verici bir ceza veremez.

Halk bu açıklamanın ardından daha da meraklanır. Hoca'nın tilkiye uygulayacağı cezayı sabırsızlıkla bekler. Nasreddin Hoca kalabalığın hayret dolu bakışları önünde başından kavuğunu çıkarır, hayvanın kafasına yerleştirir. Kavuğun üzerine de beyaz sarığı özene bezene sarar. Üzerinden de cübbesini çıkarır, kuşakla sıkı sıkıya bağlayarak güzelce hayvanın üstüne yerleştirir. Arkasına bir tokat vurarak, hayvanı ormana doğru salıverir. Kimse buna bir anlam veremez. Bazıları:

– Aman Hoca'm, sen şimdi ne yaptın? Hani sen bu hayvanı en güzel şekilde cezalandıracaktın? Allah seni inandırсын biz senin bu yaptığından hiçbir şey anlamadık, derler. Hatta bazıları hayvanı kaçırmamak için arkasından koşmaya başlarlar.

Hoca gayet sakin bir şekilde şöyle cevap verir:

– Ağalar hiç endişelenmenize gerek yok. Ben ona öyle bir ceza verdim ki bu cezanın üstüne artık bir şey yapamaz. O kılık ondayken bu mevsimde nereye gitse kapı dışarı edilir. Kimden bir şey istese eli boş döner!

BİR ÇİFT SÖZ

Günlerden bir gün Nasreddin Hoca'nın yanına bir adam gelmiş:

– Hoca'm falanca adam bağını değerinden daha ucuz bir fiyata satılığa çıkardı. Ucuz malın alıcısı çok olduğu için, adamın bağına pek çok kişi talip oldu. Ben ne yapıp yapıp o bağı kendime almak istiyorum. Sen hatırı sayılır bir adamsın, kimse senin hatrını kırmaz. Bağın sahibine gidip benim için pazarlık etsen, bağı bana alsan olmaz mı?

Adamın sözü bitince Nasreddin Hoca:

– Tabi, neden olmasın.

Hoca hemen bağın sahibini bulur, pazarlığı eder ve bağı satın alır. Rica eden adam büyük bir coşkuyla Hoca'nın yanına gelir:

– Hoca'm ne oldu? Benim için bağı alabildiniz mi, diye sorar.

Hoca da:

– Tabi ki aldım. Ama pazarlık beni çok yordu doğrusu. İş sonuçlandırmak için epey ter döktüm. Adamı ikna etmek için neler söyledim neler.

Adam daha da heyecanlanır:

– Ne kadar da zahmet etmişsiniz, Allah sizden razı olsun, bir tuttuğunuz altın, bir tuttuğunuz gümüş

olsun.

Hoca devam eder:

– Eeee, bu kadar zahmetin karşılığında, benim de senden bir ricam olsa herhâlde hayır demeysin değil mi? Herhâlde benim de emeğimin hakkı olur?

Adam:

– Hoca'm ne demek. Tabi ki benden her şeyi isteyebilirsiniz. Biz de o kadar görgüsüz değiliz yani. Hakkın ne ise buyur senin olsun, istediğin neyse emret, diye Hoca'ya cevap verir.

Hoca adamın gözüne bakarak şöyle der:

– Ben de o hakkımı kullandım ve bağı kendime aldım.

O ZAMAN EŞİTLİK SAĞLANIR

Nasreddin Hoca yine medresenin tatil olduğu zamanlarda, civar köylerden zengin bir adamın evine misafir olur. Sabahleyin kahvaltıdan sonra, kahveler içilir. Ev sahibi kahve sonrası küçük oğluna seslenir:

– Bize bir kâğıt ve bir kalem getir.

Kâğıt ve kalem geldikten sonra Hoca'dan bir şey okumasını ister. Hoca kendisinden istenilen yeri okur. Adam da arkasından aynı yeri okur. Sonra Hoca'dan bir şeyler yazmasını ister. Hoca ev sahibi ne istediye yazır. Arkadan Hoca'nın yazdığı yeri adam da yazır. Hoca'ya dönerek:

– Gördün mü Hoca'm sen ne okuduysan ben de aynısını okudum; sen ne yazdıysan ben de aynısını yazdım. Anlatmak istediğim şu: Seninle benim aramda ilim olarak hiçbir fark yok. Kusura bakma ama Hoca'm sana bu köyde ihtiyaç yok.

Adam bu şekilde Hoca'yı istemediğini ima eder.

Nasreddin Hoca cevap verir:

– Yanılıyorsunuz efendim. Aramızda çok fark var. Bir kere siz ev sahibisiniz ben de misafirim. İkinci olarak, siz de benim gibi aç susuz, onca yolu gelin, sonra da red cevabı alın, işte o zaman aramızda eşitlik sağlanır!

BENİ ESKİ MEZARA GÖMÜN

Nasreddin Hoca bir gün medresede ders verirken bir anda konu mezardan ve kabirden açılır. Bunun üzerine Hoca öğrencilerine dönerek:

– Bakın mollalar, ben ölünce sakın ha beni yeni bir mezara gömmeyin. Eski bir mezara gömün olur mu?

Oradakiler buna bir anlam veremezler. Merakla:

– Aman Hoca'm hiç öyle şey olur mu? Eski mezara gömülmek istemenizdeki hikmet nedir?

Hoca'nın cevabı ilginçtir:

– Siz kabirdeki سوالin ne kadar çetin olduğunu biliyor musunuz? Beni eski bir mezara gömerseniz belki Münker-Nekir gelince beni eski ölü zannedip sorguya tâbi tutmazlar. Ben de bu çetin sorgudan kurtulurum!

İNCE ELEYİP SIK DOKUYAMAM

Nasreddin Hoca bir gün elinde kazma, evinin bahçesinde bir çukur kazıyormuş. Hoca'yı gören yan komşusu Hoca'nın bu çukuru neden kazdığını merak etmiş:

– Hayırdır Hoca neden çukur kazıyorsun?

– İyilik olsun diye kazıyorum.

Komşusu bundan bir şey anlamamış:

– Nasıl yani?

Hoca:

– Hani mahalleli sokak ortasında kazılan çukurdan rahatsız olduğunu söylüyordu ya.

– Eeee?

– İşte ben de buradan çıkan toprağı onlara iyilik olsun diye mahallenin ortasındaki çukura dolduracağım.

Adamın merakı bir kat daha artmış:

– Peki açtığın çukuru neyle dolduracaksın?

Hoca sakın bir şekilde cevap vermiş:

– Valla ben o kadar ince eleyip sık dokumasını bilmem. Benden bu kadar. Gerisini başkaları düşünsün.

EVİNİ TARLAYA TAŞI

Nasreddin Hoca'ya bir adam gelir:

– Hoca'm biliyor musunuz? Benim evim hiç güneş almıyor. Bundan dolayı hem soğuk oluyor hem de karanlık... Ne yapsam acaba?

Hoca da bunun üzerine:

– Peki sana ait olup da güneş gören başka bir yerin var mı?

Adam:

– Evet karşı da tarlam var.

Hoca da bunun üzerine adama şöyle demiş:

– O hâlde neden şikâyet ediyorsun, evini tarlaya taşı sana!

AYAĞINI SICAK TUT

Bazı günlerde Nasreddin Hoca'nın ilim meclisinde soru-cevap şeklinde sohbetleri olurmuş. Halk bu sohbetlerde, onun derin bilgisinden faydalanıp istifade edermiş. Bu kez Hoca'ya birisi sağlıklı ilgili genel bir soru sormuş:

– Hoca'm sence tıp ilminin özeti nedir?

Hoca soruyu şöyle cevaplamış:

– Ayağını sıcak tut, başını serin. Uzun ve sağlıklı yaşamak istiyorsan; yemeğine dikkat et, az ye, düşünme derin derin.

BULMAK ZEVKİ

Bir gün Nasreddin Hoca'nın eşiği kaybolur. Aklına gelen her yeri arar; ama bir türlü bulamaz. Çareyi bir tellal bulup bağtırmada arar. Tellal sokak sokak dolaşarak şöyle bağırır:

– Duyduk duymadık demeyin! Nasreddin

Hoca'nın eşiği kaybolmuştur. Eşiği bulup kendisine getirene Hoca, eşiğin semerini hediye edecektir.

Bu çağırıcı duyan biri Hoca'ya gelir:

– Hoca'm eşiğin semerini verdikten sonra eşiğin ne hükmü kalır! Ben bu işten hiçbir şey anlamadım.

Hoca adama cevap verir:

– Bre adam sen hiçbir şey kaybetmedin mi? Semersiz eşiğin değeri olmadığını elbet ben de biliyorum. Ben bütün bunları, kaybettiğim bir şeyi yeniden bulmanın tadını yaşamak için yapıyorum.

KISAS

Nasreddin Hoca sıcak bir yaz günü dağa odun kesmeye gitmiş. Odunları kestikten sonra eşiğin üstüne yüklemiş. Hava sıcak olduğundan, yanına aldığı elbisesini ve baltayı elinde taşımaktan üşenmiş, onları da odunların üzerine bağlamış. Bir an önce eve gidip, dinlenmenin hayaliyle eşiğe dönmüş:

– Ben dağdaki şu kestirme yoldan gideceğim, sen de düz yoldan gel. Akşama doğru evde buluşuruz. Bundan sonra yola koyulmuş. Kendisi kestirme yoldan gelmiş. Bir müddet dinlendikten sonra hanımına sormuş:

- Hanım eşek geldi mi?
- Hayır Bey, henüz gelmedi.
- Peki o zaman biraz daha bekleyelim.

Bir müddet daha beklemiş; ama nafile. Eşek ortalarda yok. Eşegin bir türlü gelmediğini gören Nasreddin Hoca, eşeği yüklediği yere doğru yola koyulmuş. Bir de ne görsün, eşek bıraktığı yerde öylece duruyor, sanki hiçbir şey olmamış gibi sakin bir şekilde sırtındaki boş semerle otluyor. Sırtında ne odun var, ne elbise, ne de balta.

Bu durumu gören Hoca öfkeye kapılır:

– Sen hâlâ tembel tembel koyduğum yerde öylece otluyorsun, sırtındakiler nerede bakalım, diye seslenir.

Hemen eşegin üstündeki boş semeri aldığı gibi öfkeyle kendi sırtına yükler. Koşar adımlarla eşegin yanından uzaklaşırken şunları mırıldanır:

- Bu sana ceza olsun. Sırtında olanları geri getirmedikten sonra sana semer yok.

NASREDDİN HOCA’NIN DAVETİ

Hoca’nın ölümünden iki yüz yıl sonra imiş. Halk Akşehir’in Ulu Camii’nde öğle namazını kılmak için toplanmış. Tam o sırada Nasreddin Hoca’nın türbedarı cemaatin yanına gelmiş. Uzun zamandır Hoca’nın türbesini bekleyen bu türbedar; hâl ve hareketleriyle aynen Nasreddin Hoca’ya benzermiş. Onun gibi saf, temiz kalpli, nüktedan, hazırcevap bir kişiliğe sahipmiş. Türbedar yüksek sesle orada hazır bulunan halka seslenmiş:

– Ey cemaat! Bana doğru dönün ve bana iyi kulak verin. Biraz önce Hoca’nın türbesinin yanında abdestimi aldım, tam öğle namazını eda edecektim ki bir de ne göreyim: Nasreddin Hoca, bütün hâliyle bana göründü, şöyle dedi:

– Ulu Cami’ye git oradaki cemaate selamımı söyle. Hemen benim türbeme gelsinler. Gelmeyen olursa kendisi bilir. Gelmeyen kendi canına yazık etmiş olur.

Halk bir an tereddüt eder. Türbedar:

- Ben elçiyim; sadece size Hoca’nın emrini iletiyorum.

Hoca’nın evliya olduğuna canıgönülden inanan halk hemen camiden çıkar ve Hoca’nın türbesine gider. Yıllardır Nasreddin Hoca’nın kerametleriyle büyüyen halk türbenin yanına geldiklerinde gülüşmeye başlar:

- Hay Allah Hoca! Öldükten sonra da bizimle uğraşıyorsun, derler.

Hoca’nın ruhuna üç İhlas bir Fatiha okuyarak oradan ayrılırlar. Döndüklerinde bir de ne görsünler; caminin kubbesi çökmüş, cami tanınmaz hâle gelmiş. Bunu gören halk Nasreddin Hoca’nın büyüklüğünü bir kez daha kabul etmiş.

OMUZDAKİ HEYBE

Nasreddin Hoca pazarda epey alışveriş yapar. Aldıklarını heybesine dolduran Hoca, heybeyi omuzuna asarak eşeğine o şekilde biner. Bu şekilde evin yolunu tutan Hoca'yı yolda gören birisi:

- Hoca'm niçin heybeni eşeğin tergisine koyup rahat bir şekilde yoluna devam etmiyorsun?
- O kadar da insafsız olmamak lazım dostum. Hayvanın beni taşıdığı yetmiyor gibi bir de heybeyi mi sırtına yük yapayım.

TEPESİ ÜSTÜ GÖMÜN

Nasreddin Hoca ölüm döşeginde iken başında bulunanlara şu şekilde vasiyet eder:

- Ey dostlarım ben ölünce beni tepesi üstü gelecek şekilde gömün.

Etrafindakiler:

- Bu nasıl olacak Hoca'm, niye böyle istiyorsunuz ki! Bunun sebebi hikmeti nedir acaba, diye sorarlar.

Hoca:

- Siz benim dediğimi yapın. Kıyamet koptuğunda dünya altüst olacak. Bu şekilde gömerseniz işte ben o zaman doğru bir şekilde kalkabilirim, der.

BAHAR HAVASINA KİM NE DER

Nasreddin Hoca bir akşam kahvede sohbet ederken orada bulunanlardan biri:

- Hoca'm bu insanlar ne garip kişiler. Soğuk olsa ondan dert yanarlar. Sıcak olsa yine söylenirler. İnsanları memnun etmek hiç mümkün değil.

Nasreddin Hoca bu sözleri dinledikten sonra gülümseyerek:

- Öyle diyorsun dostum; ama bahar havasına kimsenin bir şey dediği yok.

YALANCI ŞAHİTLİK

Mahalle komşusu bir gün Nasreddin Hoca'yı yalancı şahitlik yapması için ikna eder ve mahkemeye götürür. Mahkeme buğday konusundaki anlaşmazlık üzerinedir. Nasreddin Hoca şahit olarak ifadesini verirken buğday yerine arpa kelimesini telaffuz eder. Dinleyenler Hoca'yı uyarır:

– Hoca'm galiba diliniz sürçtü. Buğday yerine arpa dediniz.

Nasreddin Hoca, oradakilere kızarak:

– Yalan olduktan sonra, ha buğday olmuş ha arpa ne çıkar, demiş.

ÜZÜMÜ GÜZÜN YERLER

Nasreddin Hoca'ya bir dostu misafirliğe gelmiş. Gelen konuğa elinden gelen ikram ve izzeti gösteren Hoca onu bir güzel yedirmiş içirmiş. Misafir tam yatacağı sırada bir beyit söylemiş:

– Bizim iller, oy bizim iller, yatar iken bizde üzüm yerler.

Bu talepten rahatsız olan Nasreddin Hoca da:

– Bizde öyle âdet yoktur, saklarlar, güzün yerler.

Bu söz üzerine sesi çıkmayan misafire Nasreddin Hoca:

– Allah rahatlık versin, iki gözüm, güzün gelince yersin üzüm.

SULU DEREDEN SUSUZ GETİRİRİM

Kendisini kimsenin aldatamayacağını iddia eden bir ahababının bu iddialı sözleri Hoca'yı rahatsız eder:

– Bana bak dostum, ben seni sulu dereye götürür su içirmeden geri getiririm.

Hoca'nın bu sözleri karşısında gülen ahababı:

– Bunu bana asla yapamazsın Hoca'm istersen bir dene.

– Pekâlâ, sen istedin. Hadi ikimiz birlikte köyün deresine gidelim.

İkisi ağır adımlarla dereye gelirler. İddiacı arkadaşı:

– Ee Hoca buraya kadar geldik. Beni nasıl kandıracaksın da su içirtmeyeceksin bakalım?

– Haklısın dostum; ama biz bir yanlış yaptık...

– Yanlış mı, nasıl yani?

– Şimdi sen burada su içsen ve içtiğini söyleyen ben de içmedi desem halk kime inanacak? Biz şahit getirmeyi unuttuk. Hadi geri dönüp iki şahit alalım o zaman iddia tamamlanır.

– Doğru, haklısın Hoca'm düşünemedik.

Tekrar köye doğru gelirler. Köydekilerin şaşkın bakışları arasında Hoca sandalyesine gülümseyerek oturur. İddiacı ahababı:

– Ne oldu Hoca'm vaz mı geçtin?

– Ne vazgeçmesi iddiayı ben kazandım.

– Nasıl yani?

- Ben sana ne dedim? Seni sulu dereye götürür susuz getiririm demedim mi?
 - Eee dedin de!
 - Eesi yok işte gittik sulu dereye ve su içmeden döndün.
 - Ama Hoca'm hani şahit getirecektik.
 - Ee o kadar da kandırmacası olacak tabi!
- Helal olsun Hoca'm dediğini yaptın beni sulu dereye götürdün, susuz geri getirdin.

ÖYLE OLACAK TABİ

Hoca kadı olarak göreve başlamış. Fakat gelen şikâyetler karşısında herkese sabır tavsiye ederek:

- Öyle olacak tabi, öyle olacak tabi, der dururmuş. Bundan rahatsız olan köy halkı Hoca'ya bir oyun oynamak istemiş ve Hoca'nın koyunlarını güden çobana:

- Bak çoban, akşam Hoca'nın koyunlarını dağda bırak ve Hoca'ya koyunların telef olduğunu, kurt kaptığını söyle, bakalım tepkisi ne olacak?

Çoban denileni yapmış. Akşam geldiğinde dedikleri gibi Hoca'ya ait koyunların telef olduğunu söylemiş. Hoca her zamanki edasıyla:

- Öyle olacak tabi, demiş.

O gece büyük bir fırtına çıkmış ve köyün ağıllarını sular basmış. Köydekilerin koyunları gerçekten telef olmuş. Yalnız Hoca'nın koyunları dağda mağarada olduğundan onlara bir şey olmamış. Yaptıklarının yanlış olduğunu anlayan köylüler Hoca'nın yanına giderek olayın doğrusunu anlatmışlar. Durumu öğrenen Hoca yine aynı şekilde:

- Öyle olacak tabi, öyle olacak tabi, demiş.

SİYAH BIYIK AK SAÇ

Nasreddin Hoca bir gün berbere gitmiş. Hoca'nın saçları beyaz, bıyıkları ise siyahmış. Hoca'ya takılmak isteyen berber sormuş:

- Hoca'm bıyıklarınız siyah olduğu hâlde saçlarınız niçin ak?

Nasreddin Hoca şöyle cevap vermiş:

- Saçlarım bıyıklarımdan en az yirmi yıl daha yaşlı onun için.

PADİŞAH MI ÇİFTÇİ Mİ?

Nasreddin Hoca bir köye misafir olmuş. Köylüler Hoca'ya sormuşlar:

– Hoca'm, padişah mı büyük yoksa çiftçi mi?

Nasreddin Hoca kendinden emin bir şekilde:

– Tabi çiftçi büyük. Çiftçi buğday vermese padişah acından ölür, demiş.

SON

Nasreddin Hoca Fıkraları

Nasreddin Hoca

Nasreddin Hoca, akılla duyguyu birleştiren, nükte içine gizlenmiş bir ahlak anlayışına sahiptir. Aşırı davranışlara, zıt fikirlere karşı çıkan, zeki, hazır cevap ve sempatik bir kişilik sergileyen Nasreddin Hoca'nın bu yaklaşımı Anadolu insanını çok etkilemiş ve Hoca'yı efsaneleştirmiştir. Nasreddin Hoca'nın değeri, yaşadığı olaylarla değil, gerek kendisinin gerek halkın onun ağzından söylediği gülmecelerdeki anlam, yergi ve alay öğelerinin inceliğiyle ölçülür.

Nasreddin Hoca'nın fıkralarını okurken hem gülecek hem düşünecek hem de güzel vakit geçireceksiniz.

Zambak
YAYINLARI

www.zambak.com

